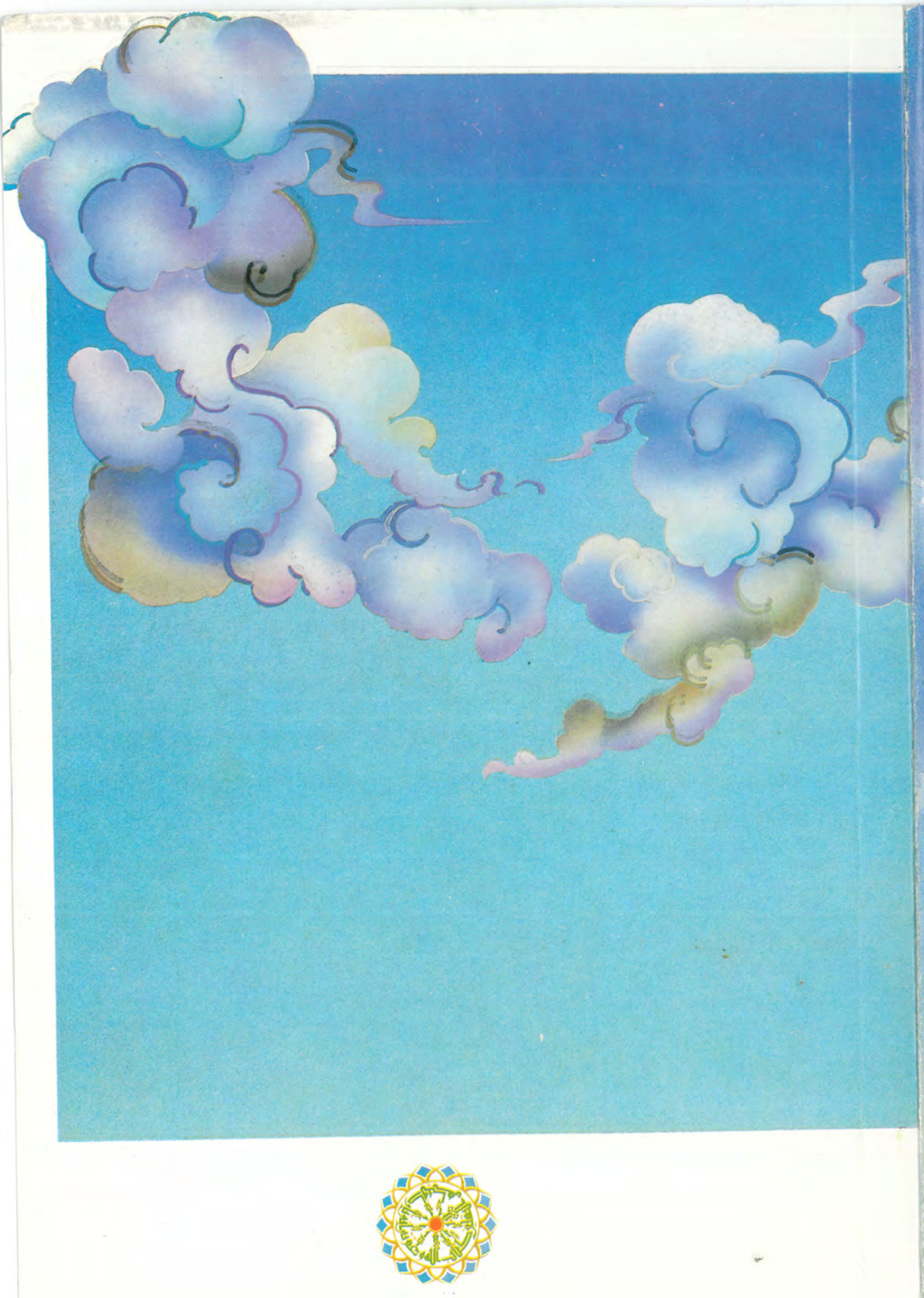

ДИН ТӘ’ЛИМЛӘРИ

4-ЧҮ ЧИЛД

ЈАЗАНЛАР:

ИБРАҺИМ ӘМИНИ
СЕЈЈИД ӘЛИӘКБӘР ҺҮСЕЈНИ

ДИН ТӘ'ЛИМЛӘРИ

4-ЧҮ ЧИЛД

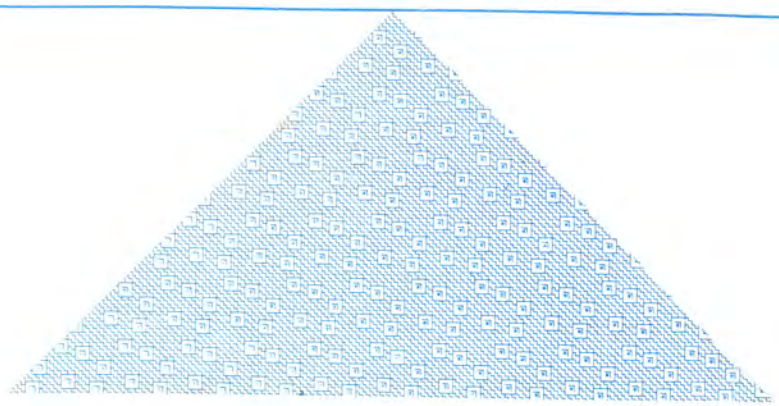
ЈАЗАНЛАР:

ИБРАһИМ ӘМИНИ
СЕЈЈИД ӘЛИӘКБӘР һҮСЕЈНИ

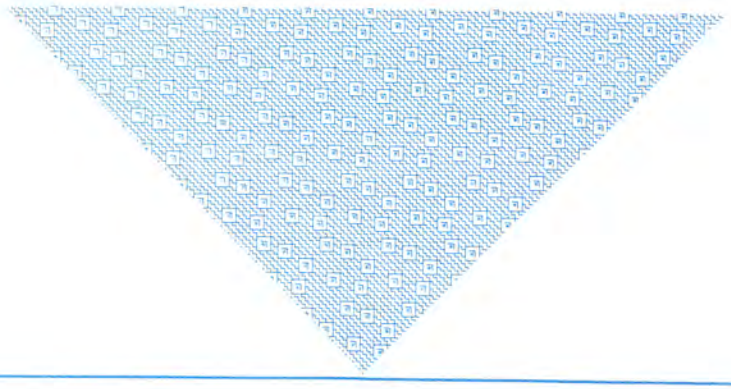
ҮМУМДҮНЈА Әһ ЛИ-БЕЈТ (Ә) ЧӘМИЈЈӘТИ

نـام کتـاب : تعلیمات دینی (جلد ۴)
نـام مـؤلف : استاد ابراهیم امینی و سید علی اکبر موسوی
نـام مترجم : گروه ترجمه آذری
زبان ترجمه: آذری (کریل)

ДИН ТӘ'ЛИМЛӘРИ
ЈАЗАНЛАР: ИБРАҺИМ ӘМИНИ, СЕЈЈИД ӘЛИӘКБӘР ҺҮСЕЈНИ
ЧАПА ҺАЗЫРЛАЈАН: ҮМУМДҮНЈА ӘҺЛИ-БЕЈТ (Ә) ЧӘМИЈЈӘТИ
ЧАП ТАРИХИ: Һ.Ш: 1374-М: 1996
ТИРАЖ: 5000
ҮНВАН: Гум, Дөвршәһр хијабаны, Фәдәк күчәси, Үмумдүнја Әһли-Бејт чәмијјәти, почт гутусу 37185-837
Тел: 740771 вә 735179

БИСМИЛЛАҺИР-РӘҺМАНИР-РӘҺИМ

МҮНДӘРИЧАТ

МҮГӘДДИМӘ

АЛЛАҺШҮНАСЛЫГ ДӘРСИ

1- БИТКИЛӘРИН ЈАШЫЛ ЈАРПАГЛАРЫ, ЈАХУД АЛЛАҺШҮНАСЛЫҒЫН ҠӨЗӘЛ КИТАБЛАРЫ..... 11

2- АЛЛАҺЫ ҠӨЗ ИЛӘ ҠӨРМӘК ОЛМАЗ 16

3- ҺӘЗРӘТИ ИБРАҺИМ АЛЛАҺПӘРӘСТЛӘРИН РӘҺБӘРИ.. 18

АХИРӘТ АЛӘМИ

4- ПИСЛИК ИЛӘ ЈАХШЫЛЫГ ЕЈНИДИРМИ? 23

5- ӨЛҮЛӘР НЕЧӘ ДИРИЛӘЧӘКЛӘР? 26

6- ҺӘЈАТЫМЫЗЫН ПЛАТФОРМАСЫ..... 29

НҮБҮВВӘТ

7- ПЕЈҒӘМБӘРЛӘР ИНСАНЛАРЫН ЈОЛ ҠӨСТӘРӘНИ 33

8- ОНУ НЕЧӘ ТАНЫЈЫРСЫНЫЗ? 36

ПЕЈҒӘМБӘРЛИК НИШАНӘСИ 37

ГУР'АНДА ПЕЈҒӘМБӘРЛИК НИШАНӘСИ 38

9- ГУР'АН, ИСЛАМ ПЕЈҒӘМБӘРИНИН ӘБӘДИ МӨ'ЧҮЗӘСИ..... 43

10- ЗҮЛМКАР ВӘ ТАМАҺКАР ГАРУН 46

11- ГОҺУМ-ӘГРӘБАНЫ ИСЛАМА ДӘ'ВӘТ ЕТМӘК 53

12- ИСЛАМ ЈОЛУНДА ИЛК ҺИЧРӘТ 58

13- ҺӘЗРӘТИ МУҺӘММӘД, АЛЛАҺЫН СОН ПЕЈҒӘМБӘРИ.....64

ИСЛАМИ ДАВРАНЫШЛА ТАНЫШЛЫГ

14- ДИНИ ВӘ ГУР'АНЫ ЊИМАЈӘ ЕТМӘК 69
15- ҮМУМИ МӘС'УЛИЈЈӘТ ВӘ НӘЗАРӘТ ЈАХУД ӘМР БЕ МӘ'РУФ ВӘ НӘЊЈ ӘЗ МҮНКӘР 73
16- ӘМР БЕ МӘ'РУФ ВӘ НӘЊЈ ӘЗ МҮНКӘРДӘН БИР НҮМУНӘ ..76
17- ЊӘГИГИ МҮСӘЛМАНЫН ХҮСУСИЈЈӘТЛӘРИ 80
18- ДИНДАР БИР АИЛӘНИН КҮНДӘЛИК ПРОГРАМЫ 83

ИМАМЛАР ВӘ ОНЛАРЫН ӘХЛАГ ВӘ ДАВРАНЫШЫ ИЛӘ ТАНЫШЛЫГ

19- ОН ИКИ ИМАМ 89
ДОГГУЗУНЧУ ИМАМ ЊӘЗАРӘТИ ИМАМ МҮЊӘММӘД ТӘГИ(Ә) 90
ЊӨКМДАРА БИР МӘКТУБ 91
20- ОНУНЧУ ИМАМ ЊӘЗАРӘТИ ИМАМ ӘЛИЈЈӘН-НӘГИ(Ә) 94
КЕЧӘ ЈАРЫСЫ БИР НӘСИЊӘТ 95
21- ОН БИРИНЧИ ИМАМ ЊӘЗРӘТИ ИМАМ ЊӘСӘН-ӘСКӘРИ(Ә)..99
ЊӘЗРӘТИ ИМАМ ЊӘСӘН-ӘСКӘРИДӘН БИР МӘКТУБ 101
22- ОН ИКИНЧИ ИМАМ ЊӘЗРӘТИ ЊӨЏЏӘТИБНИЛ-ЊӘСӘН ИМАМ ЗАМАН ӘЛЕЈЊИССӘЛАМ 104

ИСЛАМ ЕЊКАМЫ ИЛӘ ТАНЫШЛЫГ

23- ТӘЊАРӘТ, ДӘСТӘМАЗ ВӘ НАМАЗ.....111
24- ЏҮМӘ НАМАЗЫ 116
25- АЈАТ НАМАЗЫ 119
26- ОРУЏ, БӨЈҮК БИР ИБАДӘТ 122

МҮГӘДДИМӘ

Аллаһ тәрәфиндән инсанларын һидајәти үчүн көндәрилмиш гајда-ганунлара дин дејилир. Пејғәмбәрләр вәһј васитәсилә бу ганунлары алыб инсанлара чатдырмышлар. Ислам дини ән сонунчу вә камил дин вә Гур'ан исә сонунчу сәмави китабдыр. Ислам дини беш әсасдан ибарәтдир, бу әсаслара үсули дин дејилир. Һәр һансы бир мүсәлман шәхс, дәлил вә сүбут үзрә бу беш әсаса е'тигад јетирмәлидир. Бурада үсули дини гыса шәкилдә изаһ етмәји лазым көрүрүк:

1. Төвһид: Аләмләри јарадан Аллаһын бирлијинә е'тигад јетирмәјә төвһид дејилир

2. Әдл: Аллаһ адилдир вә һеч кимә зәррә гәдәр дә олсун белә зүлм етмәз. Мө'мин вә диндар инсанлар Беһиштә вә кафир вә күнаһкарлар исә Чәһәннәмә кедиб өз чиркин әмәлләринин чәзасыны көрәчәкләр.

3. Нүбүввәт: Мүтәал вә мећрибан Аллаһ, инсанларын һидајәти үчүн јүз ијирми дөрд мин пејғәмбәр көндәрмишдир. Онларын биринчиси һәзрәти Адәм вә сонунчусу исә һәзрәти Мүһәммәддир. Мүсәлман шәхс бу пејғәмбәрләрин һамысына е'тигад етмәлидир.

4. Имамәт: Ислам Пејғәмбәри һәзәрти Мүһәммәд(с)

өзүндән сонра дин мәсәлә вә проблемләринин һәлли вә еләчә дә јеничә тәшкил едилмиш ислам чәмиjjәтинин һидајәти үчүн Аллаһын әмрилә он ики имам тә'jин етди.

Шиә мәзһәбиндә имамәт үсули диндән сајылыр.

5. Маад: Гијамәт күнү бүтүн инсанлар, һесаб вермәк үчүн дирилиб, Аллаһ дәркаһында һазыр олачаглар. Онлар о күн дүнјада көрдүкләри һәр һансы бир јахшы ја пис әмәлләрини өз әмәл дәфтәрләриндә мүшаһидә едәчәкләр вә һеч бир шеј кизли галмајачагдыр.

Ислам дини үсули диндән савајы әхлаги мәсәләләрә дә хүсуси әһәмиjjәт верир. Ислам чәмиjjәтиндә һәр бир мүсәлман шәхс, башгаларын һүгугуна риајәт едәрәк өз шәхси вә ичтимаи вәзифәләрини лајигинчә јеринә јетирмәлидир. Ислам дини, бүтүн инсанлары позғунлуг, әхлагсызлыг вә зүлмдән чәкиндирир. Бир чох һәјатверичи ганунлар да ећкам шәклиндә бәјан едилмишдир. Ислама иман кәтириб мүсәлман олан шәһс дин алимләринә мүрачиәт едәрәк лазым олан ећкамы өјрәнмәли вә онлара әмәл етмәлидир.

Иранда фәалиjjәт көстәрән Үмумдүнја Әһли-Бејт чәмиjjәти бу китабын Азәрбајчан дилинә тәрчүмә олунмасыны лазым көрдүjү үчүн ону һөрмәтли иранлы мүтәрчимләр васитәсилә тәрчүмә едиб чапа һазырлады. Бу китаб, ислам ећкамыны өјрнмәјә рәғбәт көстәрән һөрмәтли Азәрбајчанлы ушаг вә јенијетмәләр үчүн иншааллаһ фајдалы олачагдыр.

Үмумдүнја Әһли Бејт Чәмиjjәти

БИРИНЧИ ҺИССӘ

АЛЛАһШУНАСЛЫГ ДӘРСИ

АЛЛАһ ВӘ ОНУН БИЗӘ ВЕРДИЈИ НЕ'МӘТЛӘРИ ИЛӘ ТАНЫШЛЫГ

БИРИНЧИ ДӘРС

БИТКИЛӘРИН ЈАШЫЛ ЈАРПАГЛАРЫ, ЈАХУД АЛЛАҺШҮНАСЛЫҒЫН КӨЗӘЛ КИТАБЛАРЫ

Биз һамымыз јемәјә мөһтачыг. Јеməксиз јашамаг вә ишләмәк мүмкүн дејилдир. Ағачлар вә биткиләр бизим үчүн јемәк дүзәлдирләр. Биткиләрин јашыл јарпағы бир кичик әрзаг фабрики кими бизим үчүн јемәк истеһсал едирләр.

Алма ағачы, јахуд башга биткиләр су вә минерал маддәләри јердән алыб будагларын васитәсилә јарпаглара јетирирләр. Һавада олан карбон газы исә јарпагларын инчә дешикләриндән јарпаға удулурлар.

Нур вә енержи исә Күнәшин васитәсилә јарпаглара чатыр вә бунунла да јашыл јарпаглар бир зовад кими ишә дүшүб гида маддәләри дүзәлдир.

Биткиләр өзләринин истифадә етдикләриндән даһа артыг гида маддәләри истеһсал едирләр. Онун бир азыны

ејин ки, бу

рын һәр бири

и көстәрир.

өз һәјатлары үчүн истифадә едир, галаныны исә бизим үчүн еһтијат маддәләри кими сахлајырлар.

Гојунлар вә инәкләр дә јемәјә мөһтаҹдырлар. Онлар јашыл от јејиб бизим үчүн сүд, јағ, пендир, гатыг вә әт верирләр.

Тојуглар да дән јејиб, бизим үчүн әт вә јумурта верирләр.

Һејванларын һамысы биткиләрә мөһтаҹдыр. Онларын һамысынын јемәјини биткиләр өдәјир. Һеч бир инсан вә ја һејван биткисиз јемәк дүзәлдә билмәз.

Инсан биткиләрә вә һејванлара, һејванлар исә биткиләрә мөһтаҹдырлар. Биткиләр дә јемәк дүзәлтмәк үчүн су, торпаг, карбон газы вә Күнәш нуруна мөһтаҹдырлар.

Инди көрәк, биткиләрин јемәк дүзәлтмәси үчүн һәр бир јерә ишыг сачыб енержи пајлајан күнәши ким јаратмышдыр? Ким ағаҹлары вә биткиләри бу интизамла јарадыб, онларын көзәл вә јашыл јарпагларына јемәк дүзәлтмәк гүввәси верибдир?

О алим вә гадир гүввә "Аллаһ" дыр. Һәр шеји билир вә һәр бир шеја гадирдир. О алим вә гадир јарадычы бизә чох меһрибандыр, бизим бүтүн еһтијаҹларымызы билир вә јарадыр. Биз дә Ону чох севирик, не'мәтләринә көрә Она шүкр едиб вә көстәришләринә әмәл едирик.

Бизи һәјатымызда һидајәт едә биләи, Аллаһдан башга ким ола биләр?

Аллаһ бизә гүдрәт вериб ки, фикирләшиб чалышаг вә дүнјаны абад едиб ондан истифадә әдәк.

ФИКИРЛӘШИН ВӘ ЧАВАБ ВЕРИН

1. Һәмишә истифадә етдијиниз јемәкләрдән бир нечәсини садалајын. (Бу јемәкләрин биткиләрдән нечә һазырланмасыны изаһ един)

2. Биткиләр јемәк дүзәлтмәк үчүн һансы шејләрә мөһтачдырлар?

3. Күнәш, биткиләр, торпаг, су, карбон газы, һејванлар вә инсанлар арасында олан мүнасибәти ачыглајын.

4. Бизи јарадан Аллаһ һансы мәгсәдлә бизә ағыл вә күдрәт бағышлајыб?

5. Биз Аллаһын не'мәтләринин мүгабилиндә нечә шүкр етмәлијик?

ИКИНЧИ ДӘРС

АЛЛАҺЫ КӨЗ ИЛӘ КӨРМӘК ОЛМАЗ

Маһмуд рәссамлыг едир. Нә көзәл көјәрчин шәкли чәкибдир! Маһмудун **ағыл** вә **идракы** вармы? Маһмудун ағыл вә идракыны көрмәк олармы?

Маһмудун ағыл вә идракыны көрә билмәдијимиз үчүн "Онун ағыл вә идракы јохдур" дејә биләрикми?

Әлбәттә, чаваб верәчәксиниз ки, ағыл вә идракы көз илә көрмәк олмаз. Амма ағыл вә идракын әсәр вә нишанәсини көрмәк олар. О әсәрләри көрмәклә ағыл вә идракын олуб-олмамасыны билмәк олар.

Бәли, сизин чавабыныз дүздүр. ағыл вә идракы көрмәк олмаз.

Ағыл вә идрак чисим олмадығына көрә, көз илә

көрүнмәз. Көз вә башга үзвләр јалныз чисимләри ашкара көрә биләрләр.

Чохлу көзә көрүнмәјән шејләр вардыр ки, биз јалныз онларын әсәрләриндән вә хасиjjәтләриндән онлары таныjырыг.

Аллаһ да чисим олмадығына көрә көз вә башга үзвләрлә дәрк олунмаз.

Амма Онун гүдрәтинин нишанәси олан бу бөjүк вә әзәмәтли дүнjаны көрдүкдә, Аллаһын васитәсилә jараныб, идарә олунмасыны анлаjырыг.

ФИКИРЛӘШИН ВӘ ЧАВАБ ВЕРИН

1. Jолдашыныза бахдыгда онун ағыл вә идракыны көрә биләрсинизми? Бәс онун ағыллы вә дәрракәли олдуғуну һардан билирсиниз?

2. Аллаһы көзлә көрмәк олар? Ниjә?

3. Кимсә "Аллаһ көрүнмүр" деjә Онун варлығыны инкар едә биләрми?

4. Көрүнмәjиб, әслиндә исә мөвчуд олан бир нечә шеjи саjын.

ҮЧҮНЧҮ ДӘРС

ҺӘЗРӘТИ ИБРАҺИМ
АЛЛАҺПӘРӘСТЛӘРИН РӘҺБӘРИ

Һәзрәти Ибраһимин заманында чамаат чаһил идиләр. Онлар әввәлки пејғәмбәрләрин көстәришләрини унутмушдулар. Аллаһпәрәстлик јолуну билмирдиләр. Она көрә дә Аллаһын әвәзинә бүтләрә пәрәстиш едирдиләр, дашдан, ағачдан, гызыл-күмүшдән инсан вә ја һејван һејкәли дүзәлдир, о чансыз бүтләрин гаршысында сәчдә едир вә о бүтләр үчүн нәзир-нијаз дејиб гурбанлыг кәсирдиләр. Бир дәстә дә Күнәшә, бир дәстә исә ај ја јахуд улдузлара пәрәстиш едирдиләр. О заманын чаһилләриндән башга бир дәстә исә һекемонлар вә зүлмкарлардан сөз ешидиб, онлара пәрәстиш едирдиләр. Онлара итаәт етмәк вачибдир дејә, онларын сөзләринә гулаг асырдылар, һәтта онларын гаршысында бир гул кими торпаға дүшүб өзләрини алчалдырдылар.

Аллаһ һәзрәти Ибраһими сечди. Дүз јашамаг јолуну она өјрәтди вә бујурду ки, чамаатла данышыб вә Аллаһпәрәстлик јолуну онлара көстәрсин.

Һәзрәти Ибраһим (ә) халга деди:

«Бүтләрин нә күдрәти вардыр ки, онлары севиб

пәрәстиш едирсиниз? Бу һејкәлләрин әлиндән нә иш кәлир? Нә көрүрләр, нә дә ешидирләр! Сизин үчүн нә бир фајдалары вардыр, нә дә бир зәрәр јетирә биләрләр! Нә үчүн өзүнүзү онларын гаршысында белә алчалдырсыныз?

Нә үчүн онларын гаршысында торпаға дүшүрсүнүз? Нә үчүн онлара пәрәстиш едирсиниз?»

Һәзрәти Ибраһим(ә)ын сөзләрини ешидәнләр фикирләшмәдән онун чавабында белә дејирдиләр: «Бизим ата-бабаларымыз бүтпәрәст идиләр, бизим јолдашларымыз да бүтпәрәстдирләр. Биз аталарымызын јолуну кедиб онларын сечдији јола вәфадар галырыг.»

Һәзрәти Ибраһим (ә) онлара бујурурду: «Сизин валидејнләриниз бүтләрә пәрәстиш етмәкдә сәһв едибләр. Мәкәр өзүнүзүн ағыл вә дәркиниз јохдурму? Мәкәр өзүнүз һеч дүшүнмүрсүнүзмү?

Бу бүтләрин һеч бир ишә гадир олмадыгларыны билмирсинизми? Өзүнүзү нә үчүн бу һекемонлар вә зүлмкарлар гаршысында алчаг едирсиниз? Онлары да (сизин кими) Аллаһ јарадыб вә һамысы Онун мәхлугудурлар.

Еј чамаат ! Мән Аллаһын пејғәмбәријәм вә Онун тәрәфиндән хәбәр кәтирмишәм, азадлыг вә сәадәт хәбәри кәтирмишәм. Дүнја вә ахирәт сәадәтини истәјирсинизсә мәним сөзүмү ешидин!

Еј чамаат ! Сизин Пәрвәрдикарыныз сизин ихтијар саһибиниз вә сизи, јери, көјү, дүнја вә дүнјадакылары идарә едәндир.

Гүдрәтләрин һамысы Онундур. Дүнјанын идарә олунмасыны һеч кимсәјә тапшырмамышдыр вә бу ишдә һеч кимдән јардым алмамышдыр. О Аллаһ гадир, галиб вә

јеканәдир.

Мән сизин пәрәстиш етдијиниз бүтләрә нифрәт едирәм, онлары севмирәм, јалныз Аллаһы севирәм вә јалныз Она пәрәстиш едирәм, чүнки Аллаһ мәни јарадыбдыр, јашајыш вә өлүмүм, дүнја вә ахирәтим һамысы онун әлиндәдир. Гијамәтдә Аллаһын мәнимлә меһрибан олуб вә мәнә рәһм едәчәјини арзулајырам.

Еј чамаат ! Аллаһпәрәст олун, чүнки күдрәтләрин һамысы Аллаһдандыр вә Аллаһ һәмишә галиб вә гадирдир.

Сизин халигиниз јалныз Аллаһдыр.

Сизин јолкөстәрәниниз Аллаһын сөзләридир. Она сары кедин вә јалныз Она пәрәстиш един. Аллаһдан башга һеч ким пәрәстишә лајиг дејилдир.»

ФИКИРЛӘШИН ВӘ ЧАВАБ ВЕРИН

1. Аллаһ һәзрәти Ибраһим(ә)ы пејғәмбәрлијә сечәндә она нә әмр етди?

2. Һәзрәти Ибраһим(ә) «Нә үчүн бутләрә пәрәстиш едирсиниз?» дејә, чамаата е'тираз едәркән һансы субутларла өз сөзүнү ачыглады ?

3. Чамаат «Ата–бабаларымыз бутпәрәст идиләр» дејәрәк чаваб верәндә, һәзрәти Ибраһим(ә) онлара нә деди?

4. Һәзрәти Ибраһимин сөзләринә әсасән нијә бутләр пәрәстишә лајиг дејилдиләр?

5. Нә үчүн инсан өзүнү һекемонлар вә зүлмкарларын гаршысында алчалтмамалыдыр?

ИКИНЧИ ҺИССӘ

АХИРӘТ АЛӘМИ

КАМИЛ МҮКАФАТ

ВӘ

ЧӘЗА АЛӘМИ

ДӨРДҮНЧҮ ДӘРС

ПИСЛИК ИЛӘ ЈАХШЫЛЫГ ЕЈНИДИРМИ?

Јахшы вә·писин мә'насыны сиз билирсиниз вә јахшы инсаны пис инсандан сечә билирсиниз. Хошхасијјәт, әдаләттәләб, дүзданышан, әдәбли, јахшы вә әманәтдар шәхси јахшы бир адам санырсыныз. Амма бәдхасијјәт, әсәбиләшән, јаланчы, залым, әдәбсиз вә хәјанәткар шәхси пис бир адам билирсиниз. Пис вә јахшы инсанлар сизин нәзәриниздә еjнидирми?

Гәти шәкилдә демәк олар ки, сиз дә башгалары илә бирликдә јахшы инсанлары севир вә писләрдән ачығыныз кәлир.

Аллаһ да јахшы инсанлары севир вә күнаһкарлардан ачығы кәлир. Елә буна көрә дә О, инсанлары јахшы әмәлә чағырмаг вә пис әмәлләрдән чәкиндирмәк үчүн пеjғәмбәрләри көндәрибдир.

Инди бу сорғулара чаваб верин:

Јахшы әмәл саһибләри сваб газаначаглармы? Пис әмәл саһибләри чәзаја чатачаглармы? Јахшы вә пис адамлар бу дүнјада там дәрәчәдә өз әмәлләринин нәтичәсинә чатачаглармы? Бәс јахшы вә пис инсанлар, һарада бир-бириндән ајрылачаглар? Һарада әмәлләринин нәтичәсини мүкәммәл көрәчәкләр?

МҮКАФАТ ВӘ ЧӘЗА ДҮНЈАСЫ

«Ахирәт дүнјасы» адлы бир мүкафат вә чәза дүнјасы да вардыр. О дүнјада пис-јахшы бир-бириндән ајрылыр вә әмәлләрин нәтичәси көрүнүр. Ахирәт дүнјасы олмасајды, јахшылар һансы үмидлә јахшылыг едәрдиләр вә нә үчүн пис әмәлләрдән чәкинәрдиләр? Ахирәт олмасајды пејғәмбәрләрин дә'вәти фајдасыз оларды, пислик вә јахшылыг мә'насыз оларды. Ахирәт олмасајды бизим хилгәтимиз вә јашајышымыз әбәс вә јерсиз оларды.

Көрәсән гадир вә алим Аллаһ, бизи бир нечә күн бу дүнјада јашамаг үчүн јаратмышдырмы? Јә'ни јејәк, ичәк вә јатаг, сонра да өлүб арадан кедәк? Бу ки мә'насыз бир ишдир вә Аллаһ да мә'насыз иш көрмәз. Аллаһ Гур'анда бујурур: «Биз сизи бош јерә јаратмамышыг. Биз сизи бу дүнјада јашајыб јахшы ишләр көрмәк, ләјагәтли вә камил бир инсан олмаг үчүн јаратмышыг. Сонра сизи әмәлләринизин нәтичәсини там көрмәк үчүн бу дүнјадан

ахирәт аләминә апарачағыг.»

Ахирәт аләминдә пис вә јахшы адамлар бир-биријдән сечилирләр. Јахшы әмәл саһибләри вә мө'минләр чәннәтә кедиб хошбәхт јашајарлар.

Аллаһ онлардан разы, онлар да Аллаһын не'мәтләриндән вә чәннәтдә өз хош јашајышларындан разыдырлар.

Кафир вә пис әмәл саһибләри чәһәннәмә кедиб өз чәзаларына чатарлар. Аллаһ онлара гәзәб едәр вә онлар әзаб чәкиб, ағыр вәзијјәтдә јашајарлар.

ФИКИРЛӘШИН ВӘ ЧАВАБ ВЕРИН

1. Сиз пис вә јахшы адамлары бир–биријдән нечә сечирсиниз?

2. Јахшы вә пис инсанлар бу дүнјада өз әмәлләринин нәтичәсинә чатачагларму? Бәс онлар һарада өз әмәлләринин нәтичәсини там дәрәчәдә көрәчәкләр?

3. Аллаһ Гур'анда Ахирәт дүнјасы вә әмәлләрин мүкафаты, јахуд чәзасы барәдә нә бујурмушдур?

4. Јахшыларын вә писләрин агибәти ахирәт дүнјасында нечә олачаг?

БЕШИНЧИ ДӘРС

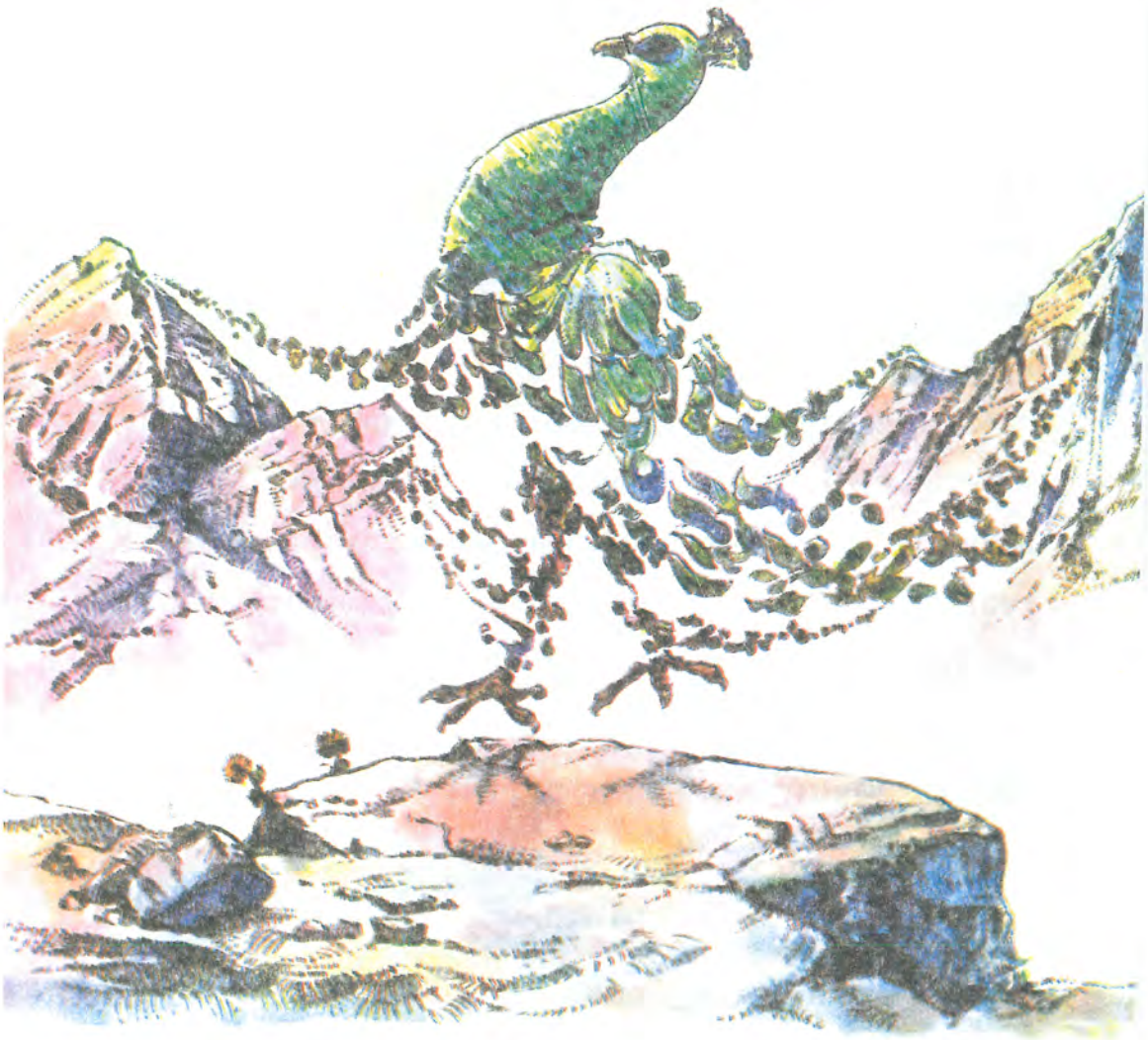
ӨЛҮЛӘР НЕЧӘ ДИРИЛӘЧӘКЛӘР?

Һәзрәти Ибраһим (ә) Аллаһын пеjғәмбәри иди. Аллаһа вә гиjамәт күнүнә, ахирәтә инаныpды. Өлүләрин һесаб вермәк үчүн дириләчәкләриндән хәбәрдар иди. Амма инамыны даһа да артырмаг үчүн, Аллаһдан истәди ки, өлүләри нечә дирилтмәсини она көстәрсин. О деди: "Пәрвәрдикара, мәнә өлүләри нечә дирилтмәjини көстәр!"

Аллаһ она хитабән буjурду: "Мәкәр өлүләрин дирилмәсинә инанмырсан?!"

Һәзрәти Ибраһим деди: "Ej Аллаһым, әлбәттә ки, инанырам, амма истәjирәм ашкарчасына көрмәклә үрәjим тәскинлик тапсын."

Аллаһ һәзрәти Ибраһимин истәjини гәбул етди вә буjурду: "Дөрд әдәд гуш сеч, онларын башыны кәсиб, тикә-тикә ет, сонра әзилмиш түкү, әтләри вә овулмуш сүмүкләри бир нечә һиссәjә бөл вә һәр һиссәни бир дағын башына гоj. Даһа сонра дағларын арасында дажаныб һәр гушу өз ады илә чағыр. Онлар Аллаһын истәjи вә сәнин әмринлә дирилиб сәнә тәрәф кәләчәкләр вә бил ки, Аллаһ чох алим вә гадирдир."

Һәзрәти Ибраһим Аллаһын әмри илә көјәрчин, гарға, хоруз вә товуздан ибарәт дөрд гуш тутду. Онлары кәсди, тикә-тикә етди вә әзиб бир-биринә гарышдырды. Сонра әзилмиш вә овулмуш әт-сүмүјү бир нечә һиссәјә бөлдү вә һәрәсини бир дағын башына гојду. Даһа сонра дағларын арасында дајаныб, онлара тәрәф бахды вә уча сәслә товузу чағырды: "Еј Товуз, мәнә сары кәл !"

Товузун бәдәнинин зәррәләри дағларын башындан һәзрәти Ибраһимә сары кәлиб бир-биринә јапышды вә нәтичәдә товузун башы, бојуну, гычлары, ганадлары вә бүтүн бәдәни дүзәлди вә һәзрәти Ибраһимин гаршысында көјә учду.

Көјәрчин, гарға вә хоруз да белә ликлә дирилдиләр.

Һәзрәти Ибраһим (ә) өлүләрин дирилмәсини бүтүн варлығы илә дујду. Иманы, јәгини камилләшди вә Аллаһын гүдрәтини там шәкилдә һисс етди, үрәји сакитләшди вә өлүләрин гијамәтдә нечә дирилмәсини јахшы дәрк етди.

ФИКИРЛӘШИН ВӘ ЧАВАБ ВЕРИН

1. Һәзрәти Ибраһим Аллаһдан нә истәди?

2. Онун өз истәјиндән мәгсәди нә иди?

3. Аллаһ һәзрәти Ибраһимин истәјинә нә чаваб верди? Она нә әмр етди?

4. Һәзрәти Ибраһим Аллаһын әмрләрини јеринә јетирдикдә нә олду? Һәзрәти Ибраһим бүтүн вүчуду илә нәји мүшаһидә етди?'

АЛТЫНЧЫ ДӘРС

ҺӘЈАТЫМЫЗЫН ПЛАТФОРМАСЫ

Көрдүјүмүз јахшы ишләр бизим руһ вә чанымызда нүфуз едир вә онлары тәкрар етдикдә бизи тәмиз вә пурлу едирләр. Јахшы ишләри көрмәклә, һәмишә Аллаһа гаршы мејл едирик. Она мәһәббәт бәсләјирик вә јахшы ишләри көрмәкдән ләззәт алырыг.

Дүз инамлар, јахшы әхлаг вә бәјәнилмиш ишләр, бизим руһ вә чанымыза тәскинлик верир, бизи севиндирир. Пис ишләр дә инсана тә'сир бағышлајыр вә онун руһ вә чаныны кәдәрләндирир.

Алудә олан руһ Аллаһы унудар, пис ишләрә сөвг едәр, гаралыб нараһат олар. Һәмчинин азғын инамлар, пис әхлаг вә бәјәнилмәмиш ишләр инсан руһунун алчаглашмасына сәбәб олар вә онун инкишаф етмәсинин гаршысыны алар.

Бизим јаранышымыз јерсиз олмадығы кими, ишләримиз дә әбәс вә һесаб-китабсыз дејилдир. Ишләримизин һамысы (јахшы вә ја пис) бизә тә'сир едир вә бу тә'сирләр һәмишәлик олараг вүчудумузда галачаглар. Биз јалныз

Ахирәт аләминдә там шәкилдә ишләримизин нәтичәсини көрәчәјик.

Чәннәт вә онун көзәл не'мәтләри јахшы ишләр вә дүз инамлардан дүзәлир; чәһәннәм вә онун чәтин вә ағыр әзабларыны исә батил инамлар вә бәјәнилмәмиш ишләр вүчуда кәтирирләр.

Бүтүн ишләримиз (јахшы вә ја пис) бизим әмәл дәфтәримиздә јазылыб сахланылыр вә һәмишәлик галыр.

Көрдүјүмүз ишләри унутмаг бизә мүмкүндүр, амма әслиндә онлар һеч вахт арадан кетмирләр вә һамысы Аллаһ јанындадырлар. Биз Ахирәт аләминдә, гәфләт пәрдәләри кәнара чәкилән заман бүтүн ишләримизи көрәчәјик.

Аллаһ Гур'анда бујурур: "Зәррәчә јахшы иш көрән, Гијамәтдә ону көрәчәкдир, зәррәчә пис вә бәјәнилмәмиш иш көрән дә, ону Гијамәтдә мүшаһидә едәчәкдир."

Беләдирсә, өз әхлаг вә әмәлләримизә е'тинасызлыг едә биләрикми?

ФИКИРЛӘШИН ВӘ ЧАВАБ ВЕРИН

1. Јахшы ишләрә нечә адәт едирик? Бир мисал бәјан един.

2. Пис вә јахшы ишләр инсанын руһунда нә кими тә'сирләр бурахыр?

3. Пис, јахуд јахшы ишләр һарада јазылыр вә сахланылыр?

4. Аллаһ бизим әмәлләримизин нәтичәси барәдә Гур'анда нә бујурур?

5. Нә үчүн өз әгидә, әхлаг вә давранышымыза лагејд галмамалыјыг?

ҮЧҮНЧҮ ҺИССӘ

НҮБҮВВӘТ

ПЕЈҒӘМБӘРЛИЈИН НИШАНӘСИ

ВӘ

АЛЛАҺЫН СОН ПЕЈҒӘМБӘРИ

ЈЕДДИНЧИ ДӘРС

ПЕЈГӘМБӘРЛӘР ИНСАНЛАРЫН ЈОЛ КӨСТӘРӘНИ

Һәјатда галиб олмаг үчүн һансы јолу сечирсиниз?

Һәр ики дүнјада хошбәхт олмаг үчүн һазырладығыныз прόграм нәдир? Нә фикирләшибсиниз?

Јахшы вә мүкәммәл бир инсан олмаг үчүн програмыныз нәдир?

Өзкәләрә бахыб, онларын кетдији јоллары сиз дә кедирсинизми? Јахуд онларын сечдији бүтүн програмлары сиз дә сечирсинизми?

Индијә гәдәр јашајыш тәрзи вә мәгсәдләри һаггында фикирләшибсиниз?

Дејә биләрсиниз ки, өзүм јахшы бир програм јазарам. Мәкәр бу дүнја вә ахирәт дүнјасындакы бүтүн еһтијачларыныздан хәбәриниз вардыр?

Хәбәриниз јохдурса, нечә јахшы вә мүкәммәл програм һазырлаја биләрсиниз?

Бәлкә дејирсиниз ки, биличиләр вә алимләр мәним үчүн

програм һазырлајарлар. Мәкәр онлар, сизин дүнја вә ахирәтдәки еһтијачларынызы билирләр? Мәкәр онларын ахирәт аләминдән хәбәрләри вардыр?

Беләдирсә инсанын сәадәт веричи һәјат програмыны һазырлајан кимдир? Инсанын өзү, јохса Халиги?

Әлбәттә ки, инсаны јарадан Аллаһ.

Чүнки инсаны јарадан Одур вә јалныз о, инсанын хилгәтиндәки сирләрдән ағаһдыр. Инсанын дүнја вә ахирәт јашајышынын шәраитиндән ағаһ олан јалныз Аллаһдыр.

Буна көрә дә инсанын јашајыш програмыны јалныз өнкөрән Аллаһ һазырлаја биләр. Демәли, ән јахшы сәадәт вә тәкамүл програмы Аллаһын һазырладығы програмдыр. Һансы ки, пејғәмбәрләр васитәсилә бүтүн инсанлара көндәрилмишдир.

Аллаһын вә пејғәмбәрләрин көстәришләринә итаәт едән, һәјатда пејғәмбәрләрин Аллаһ тәрәфиндән кәтирдикләри програмлары әсас көтүрән шәхсләр бу дүнјада сәрбәст вә башыуча, ахирәтдә исә әзиз вә хошбәхт јашајачаглар.

ФИКИРЛӘШИН ВӘ ЧАВАБ ВЕРИН

1. Дүнја вә ахирәт хошбәхтлији үчүн програм һазырлаја биләрсинизми? Нә үчүн? (Изаһ един.)

2. Алимләр нечә, сәадәтли һәјат програмы һазырлаја биләрләр? Нијә?

3. Бәс ким бу ишi көрә биләр? Нијә?

4. Инсанларын сәадәт програмы нәдир вә кимләрин васитәсилә көндәрилибдир?

5. Кимләр бу дүнјада сәрбәст вә башыуча вә ахирәтдә сәадәтли јашајачаглар?

СӘККИЗИНЧИ ДӘРС

ОНУ НЕЧӘ ТАНЫЈЫРСЫНЫЗ?

Достунуз Маһмудун мәктәб чантасы сизин евиниздәдир. Бириси: «Мән Маһмудун тәрәфиндән кәлмишәм.» О, мәни сиздән чантасыны алмаг үчүн бураја көндәрмишдир.» —дејә, сизә мүрачиәт едир. Ону танымадығыныз һалда нә едәрсиниз? Дәрһал инаныб, чантаны она верәрсинизми? Ону нечә таныјарсыныз? Онун һәгигәтән Маһмудун

тәрәфиндән көндәрилдијинә нечә инанарсыныз? Ону танымаг үчүн бир мәхсус әламәт истәмәзсинизми? Шүбһәсиз: «Чантаја аид бир нишан де вә ону ал.» дејәрсиниз.

О да әламәтләри дејәр, мәсәлән дејәр ки, Маһмуд деди: «Чанта гонаг отағындадыр вә ичиндә һесаб вә дин тә'лиматы китабы, јашыл карандаш, бир кичик гырмызы гәләм вә бир саат вардыр.» Онун дедији әламәтләр вә нишанәләр дүз оларса, нә едәрсиниз? Шүбһәсиз, дедији әламәтләр дүз оларса, Маһмудун она күвәниб, өз тәрәфиндән көндәрмәсиндән хәбәрдар оларсыныз. Сиз дә инаныб чантаны она верәрсиниз.

ПЕЈҒӘМБӘРЛИК НИШАНӘСИ

Јухарыда чәкилән мисала диггәт едәрәк дејә биләрсиниз ки, Пејғәмбәри нечә таныја биләрик? Ондан да хүсуси бир әламәт истәјәрикми?

Пејғәмбәр дә Аллаһын елчисидир. Халг ону таныјыб дә'вәтини гәбул етмәси үчүн өзүнү, Аллаһ тәрәфиндән кәтирдији мәхсус нишанәләрлә халга танытдырыр. Әкәр пејғәмбәр Аллаһ тәрәфиндән **«мәхсус нишанә»** кәтирмәсә, халг ону нечә таныја биләр вә онун, доғрудан да Аллаһ тәрәфиндән кәлмәсинә вә һәгиги пејғәмбәр олмасына нечә инанар?

Аллаһ «мө'҂үзә» адлы мәхсус нишанәләри өз елчиләринин ихтијарында гојмаса, халг онларын Аллаһла мә'нәви вә јахын әлагәләрә малик олдуғуну нечә биләр? Онлара нечә күвәнәр? Онларын дә'вәтини нечә гәбул едәр?

Пејғәмбәрлији сүбут едән мәхсус әламәтә "мө'҂үзә" дејирләр. Мө'҂үзә инсан тәрәфиндән һәјата кечирилмәси мүмкүн олмајан ишләрдир. Һансы ки, ону Аллаһ вә пејғәмбәрдән башга һеч кәс көрә билмәз.

Пејғәмбәрлик иддиасы едән шәхс мө'҂үзә кәтирәрсә, халг онун пејғәмбәр олдуғуна вә Аллаһ тәрәфиндән кәлмәсинә инанар.

Һагтәләб инсанлар, она күвәниб дедикләрини вә дә'вәтини гәбул едәр вә дејәрләр: "Јалныз Аллаһын күдрәтијлә һәјата кечирилмәси мүмкүн олмајан ишләри (мө'҂үзә) көрдүјү үчүн һәгиги пејғәмбәрдир."

ГУР'АНДА ПЕЈҒӘМБӘРЛИК НИШАНӘСИ

Бу китабын үчүнчү чилдиндә пејғәмбәрләрин мө'҂үзәсијлә таныш олдунуз. Һәзрәти Муса әлини голтуғунун алтына апарыб чыхарданда улдуз кими ишылдамасыны вә онун Әсасынын Аллаһын изни илә гәзәбли бир илана чеврилмәсини охудунуз. Һәмин Әса,

Аллаһын əмри илə дəнизи елə јарды ки, һəтта онун диби дə ашкар олду вə Бəни-Исраил орадан кечдиләр.

Аллаһ бу нишанəләри вə онларча дикəр мө'чүзəләри Гур'анда бəјан етмишдир. Һəзрəти Иса барəсиндə дејирләр ки, о, анаданкəлмə корлары дава-дəрмансыз, Аллаһын изни илə сағалдырды. Палчыгдан гуш шəклиндə бир һејкəл дүзəлдиб, сонра Аллаһын изнијлə о һејкəлə үфүрүрдү. Һејкəл исə дəрһал чана кəлиб, һəгиги бир гуш кими учурду. Һəзрəти Иса кизли ишлəрдəн ахаһ иди. Мəсəлəн, бир шəхсин евдə нə јемəсиндəн, јахуд нə кизлətдијиндəн хəбəр верирди. О елə ушаглыг чағында, бешикдə чамаатла данышды.

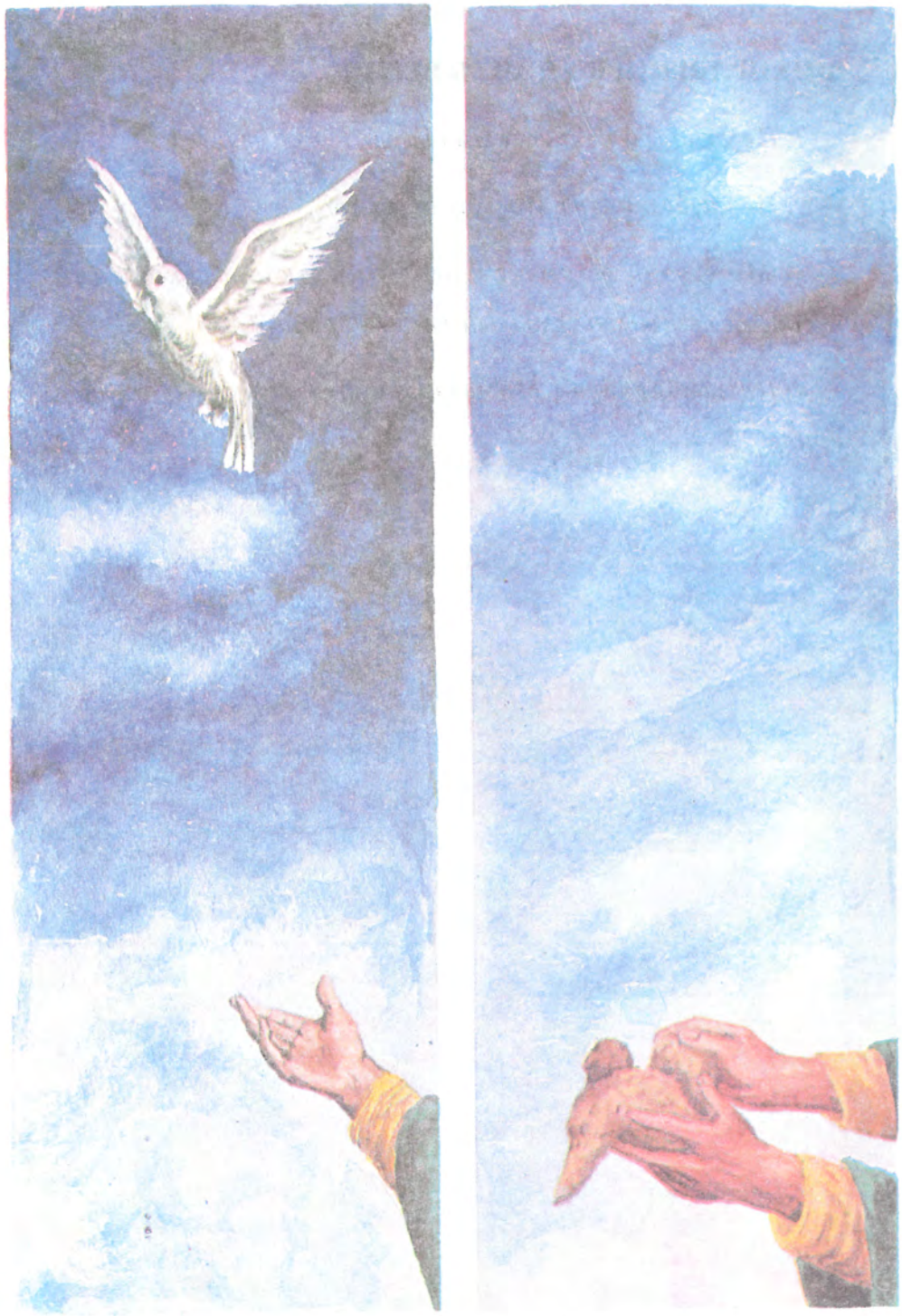
Нəмрудун һəзрəти Ибраһими јандырмаг үчүн, галадығы од Аллаһын əмрилə сөндү.

Бизим һөрмətли пејғəмбəримизин дə чохлу мө'чүзələри олуб. Онун ən бөјүк мө'чүзəси Гур'ани-Кəримдир. Кəләчəкдə исламын һөрмətли пејғəмбəринин мө'чүзələри илə таныш олачагсыныз.

Һәзрәти Мусаның әсасы Аллаһын изнилә

гәзәбли бир илана дөнүрдү.

Һәзрәти Иса Аллаһын әмрилә палчыгдан гуш дүзәлдир.

ФИКИРЛӘШИН ВӘ ЧАВАБ ВЕРИН

1. Пеjғәмбәри нечә танымалыjыг?

2. Нә кими ишләрә Мө'чүзә деjилир?

3. Мө'чүзәни көрмәклә нечә билмәк олар ки, ону кәтирән һәгигәтән Аллаһын пеjғәмбәридир?

4. Пеjғәмбәрләрин Мө'чүзәләриндән үч нүмунә бәjан един.

ГУР'АН

ИСЛАМ ПЕЈГӘМБӘРИНИН ӘБӘДИ МӨ'ЧҮЗӘСИ

Гур'ан бизим һөрмәтли пејғәмбәримиз һәзрәти Муһәммәд(с)ин әбәди мө'чүзәсидир. Мүдрик инсанлар Гур'аның ајәләрини ешидиб дүшүндүкдә, онун һәзрәти Муһәммәдин өз сөзләри јох, Аллаһын кәламы олмасыны анлајырлар. Һәгигәтәләб вә алим инсанлар Гур'аны динләјиб ајәләриндә фикирләшәрәк билирләр ки, Гур'ан Аллаһын кәламыдыр вә һәзрәти Муһәммәд (с) Аллаһла хүсуси әлагә дә олдуғуна көрә бу көзәл вә мә'налы сөзләри кәтирмишдир.

Аллаһ Гур'анын ади бир инсан сөзләри олмадығы һагда бујурур: "Әкәр (бизим бәндәмизә көндәрдијимиз) бу Гур'анда шүбһәниз варса, (јә'ни "бу Гур'ан Аллаһын кәламы јох, ади бир инсанын кәламы олмушдур" —дејә, дүшүнүрсүнүзсә) Гур'анын сурәләри кими бир сурә

кәтирин." Башга бир јердә Аллаһ бүтүн мәхлугатын да белә, Гур'аны кәтирмәкдә ачиз олдугларына ишарә едиб, буjурур : "Гур'ан кими бир китаб кәтирмәк үчүн бүтүн мәхлугат jығышыб бир-бирләринә jардым етсәләр дә, һеч вахт онун кими бир китаб кәтирә билмәзләр."

Доғрудан да мәхлугатдан һеч бири Гур'ан кәламы кими бир кәлам кәтирә билмәз, чүнки онлар һәр нә гәдәр алим вә бачарыглы олсалар да белә, jенә Аллаһ онлары jарадыб вә онлар Аллаһа мәхсус олан ишләри көрә билмәзләр. Буна көрә дә индиjә кими һеч бир шәхс Гур'ан кими бир китаб кәтирә билмәjиб вә бундан сонра да кәтирә билмәjәчәкдир.

Инди ки Гур'ан, jә'ни Аллаһын пеjғәмбәри олан һәзрәти Мүһәммәдин әбәди вә бөjүк мө'чүзәси бизим әлимиздәдир, онун гәдрини билмәли, һөрмәтини сахламалы, руһохшаjан мәзмунлары әһатә едән кәламы илә таныш олмалыjыг, Дүнjа вә ахирәтдә сәрбәст вә хошбәхт олмаг үчүн, көстәришләрини гәбул етмәли вә о сәмави китаб әсасында өз jашаjышымызы давам етдирмәлиjик.

Гур'анда кечмишдә jашаjан бә'зи инсанларын агибәти чох көзәл шәкилдә геjд олунуб. Биз онлары охуjуб, ибрәт алмалыjыг вә о илаһи көстәришләрдән һәjат дәрси алмалыjыг.

ФИКИРЛӘШИН ВӘ ЧАВАБ ВЕРИН

1. Бизим һөрмәтли Пеҗгәмбәримизин әбәди мө'чүзәси нәдир? Акаһ инсанлар ону ешидиб дүшүндүкдә нә анлајырлар?

2. Аллаһ бүтүн мәхлугларын Гур'анын тајыны кәтирмәкдә ачиз олдуглары һагда нә бујурур?

3. Нијә һеч ким Аллаһ кәламы кими бир кәлам кәтирә билмәз?

4. Инди ки Гур'ан бизим әлимизә чатыб, онун гаршысындакы вәзифәмиз нәдир?

ОНУНЧУ ДӘРС

ЗҮЛМКАР ВӘ ТАМАҺКАР ГАРУН

Гарун һәзрәти Мусанын гоһумларындан бири иди вә заһирдә онун динини гәбул етмишди. О, намаз гылар вә Төвраты охујарды. Амма әслиндә ријакар вә инамсыз бир адам иди.

Халгы өзүндән разы етмәкдә мәгсәди онлары аздырмаг иди. Гарун әкинчиләрин мәһсулуну учуз алыр, сонрадан исә баһа гијмәтә өзләринә сатарды. Тичарәт вә алыш-веришдә әскик сатыр, сахтакарлыг вә инсафсызлыг едирди. Сәләм јахуд фаизлә пул алыб, халга зүлм етмәкдә әлиндән кәләни әсиркәмирди. Белә-белә ишләрлә чохлу пул јығмышды вә өз вар-дөвләтинә чох күвәнирди.

Мө'мин алимләрин бә'зиси она өјүд-нәсиһәт верир вә дејирдиләр: "Еј Гарун! Бир белә мал-дөвләти нә үчүн јығмысан? Нијә чамаата бу гәдәр зүлм едирсән? Аллаһа нечә чаваб верәчәксән? Нијә халгын һаггыны өдәмирсән?Нијә јохсуллара јардым етмирсән? Нијә өз ахирәт јашајышын

үчүн һеч бир иш көрмүрсән? Нијә бир аддым олсада белә хејир ишләрә доғру кетмирсән?..

Гарун тәкәббүр вә гүрурла онлара: «һеч кәсә дәхли јохдур, өз малымдан хәрч едирәм» —дејә чаваб верирди. Мө'минләр она дејирдиләр: "Еј Гарун! Бир белә сәрвәт һалал јолла јығыла билмәз. Инсафсызлыг етмәсәјдин вә сәләм алмасајдын, бир белә сәрвәтин олмазды. Сән дә башгалары кими олардын вә онлардан сечилмәздин."

Гарун онларын чавабында дејирди: "Јох... Мән башгалары кими дејиләм, мән бачарыглыјам, ишбиләнәм, чалышыб, варлы олмушам. Башгалары да иш көрүб, зәһмәт чәкиб варлана биләрләр. Нә үчүн јохсуллара көмәк едим?"

ХОШБӘХТЛИК НӘДӘДИР? ХОШБӘХТ КИМДИР?

Гарун бир күн көзәл палтарларыны кејди, гәшәнк атына миниб сарајындан чыхды. Нөкәрләр вә һөкумәт ишчиләриндән бир дәстәси дә онунла бирликдә бајыра чыхдылар. Чамаат Гарунун шөвкәтини көрмәк үчүн јолун кәнарында дурмушдулар. О гәдәр гызыл вә чәваһирата бахыб, һәсрәт чәкирдиләр.

Дүшүнчәсиз адамларын бә'зиси онун гаршысында әјилиб торпаға дүшүр вә дејирдиләр: "Гаруна бахын! Нә чох сәрвәти вә сәадәти вардыр! Гарунун хош һалына! Нә хош јашајыр! Нә хошбәхтдир! Еј каш биз дә Гарун кими олајдыг!" Ақаһ мө'минләрин үрәји анламаз адамларын һалына јанырды.

Онлара белә өјүд веридиләр: "Хошбәхтлик вә сәадәт сәрвәтли олмагла дејилдир. Нә үчүн Гарунун мүгабилиндә әјилирсиниз?! Нә үчүн залыма һөрмәт едирсиниз? Онун һөрмәтә ләјагәти јохдур. О бу гәдәр мал-дөвләти баһачылыг вә инсафсызлыгла јығыбдыр. О хошбәхт дејилдир. Хошбәхт адам Аллаһа доғрудан иман кәтирән, Онун бәндәләринә јардым едән, һеч кәсин һаггына әл узатмајан бир шәхсдир."

Бир күн Аллаһ тәрәфиндән һәзрәти Мусја белә өмр олунду: "Варлылара де ки, зәкат вермәлидирләр." Һәзрәти Муса Аллаһын бујурдуғуну онлара јетирди. Гаруна да "Башгалары кими малынын зәкатыны вермәлисән" —дејә, мүрачиәт етди.

Гарун нараһат олуб ачыгла һәзрәти Мусаја деди: "Зәкат нәдир? Нә үчүн өз малымы өзкәләрә бағышлајым? Кетсинләр зәһмәт чәксинләр, ишләјиб пул газансынлар!"

Һәзрәти Муса бујурду: "Зәкат, ја'ни јохсулларын күзәраны үчүн сәрвәтинин бир азыны онлара верәсән. Мәкәр сән онларла бирликдә шәһәрдә јашајыб, онларын јардымы илә бир белә сәрвәтә малик олмамысан? Әкәр сән бир сәһранын ортасында тәкбашына јашасајдын, бу сарајлары тикә биләрдинми? Бир белә бағлар абадлашдырыб, бу гәдәр мал-дөвләт әлдә едә биләрдинми? Бу сәрвәтләри һәмин адамларын көмәји илә әлдә едибсән. Буна көрә дә сәнин мал-дөвләтинин бир һиссәси һәмин адамларындыр. Әслиндә сән Зәкат вермәклә малындан онлара бир шеј вермирсән, тәкчә онларын өз һаггларыны өзләринә гајтарырсан.

Амма Гарун һәзрәти Мусанын сөзләринә фикир вермәди. Әдәбсизлик едиб, һәзрәти Мусаја ачыгла деди: "Еј Муса! Нә

данышырсан? Зәкат нәдир? Биз сәнә иман кәтирмәкдә пис иш көрдүкмү? Намаз гылмагда күнаһ етдикми? Һәлә инди верки дә истәјирсән?!"

Һәзрәти Муса Гарунун ачыгланмасына дөздү вә әдәблә она деди : "Еј Гарун! Мән зәкаты өзүмә јох, хејирхаһ ишләр вә јохсуллар үчүн истәјирәм. Варлылар касыбларын һаггыны вермәлидирләр. Бу, Аллаһын әмридир. Јә'ни јохсуллара, јохсул галмасынлар дејә, зәкат вермәлидирләр. Аллаһа иманын варса вә мәни Онун пејғәмбәри билирсәнсә, Аллаһын әмрини гәбул ет! Төвраты охумаг да ону баша дүшүб, әмәл етмәк үчүндүр..." Намаз гылырсанса, зәкат да вермәлисән, чүнки зәкат вермәдән намаз гылмағын фајдасы јохдур.

Амма Гарун һәзрәти Муса вә алим мө'минләрин нәсиһәтләриня гулаг асмады. О, малынын зәкатыны вермир, бундан әлавә, мө'минләрә даһа артыг әзаб-әзијјәт едирди. Һәзрәти Муса илә дүшмәнчилик едир, һәтта она гаршы бөһтан атмагдан да чәкинмирди.

Һәзрәти Муса Гарунун инадкарлығындан вә әдәбсизлијиндән нараһат олду, инчиди вә Аллаһдан истәди ки, бу залым тамаһкары чәзаландырсын.

ҺӘЗРӘТИ МУСАНЫН ДУАСЫ ГӘБУЛ ОЛДУ.

Аллаһын әмри илә јер титрәди, шиддәтли бир зәлзәлә олду. Гарунун сарајлары бир анда виран олду. Јер Гаруну өз сарајлары илә бирликдә удду вә о залым тамаһкарын зүлмләриня сон гојду.

Гарун, һеч бир хејир әмәли олмадан өз етдији зүлмләрин чәзасыны көрмәк үчүн ахирәт аләминә кетди. Ајдындыр ки, ахирәт әзабы әбәди вә дүнја әзабындан чәтиндир. Бунунла да Гаруну хошбәхт билиб, сәрвәтини арзулајанлар өз сәһвләрини анлыјыб, төвбә етдиләр, дедиләр: "Нә пис агибәт! Гарун мал-дөвләтини әлдән вериб өз әмәлләринин чәзасыны көрмәк үчүн әлибош вә күнаһкар бир шәхс кими ахирәт аләминә көчдү. Демәли јалныз сәрвәт вә дүнја вар-дөвләти инсаны хошбәхт едә билмәз. Хошбәхтлик Аллаһа иман кәтириб, Онун көстәришләринә әмәл етмәкдәдир."

Бу һекајәни өз аилә үзвләринизә охујун вә бу барәдә мүбаһисә вә мүзакирә един.

ФИКИРЛӘШИН ВӘ ЧАВАБ ВЕРИН

1. Гарун өз вар–дөвләтини нечә вә һансы јолла газанмышды?

2. Мө'минләр Гарунун о гәдәр сәрвәтә малик алмасынын сәбәбини нәдә билирдиләр?

3. Зәкат нә демәкдир? Зәкатын истифадә олунан јерләриндән икисини бәјан един.

4. Хошбәхтлик нәләрдәдир? Үчүнү сајын.

5. Гарунун һекајәсиндән нә өјрәнирсиниз?

ОН БИРИНЧИ ДӘРС

ГОҺУМ-ӘГРӘБАНЫ ИСЛАМА ДӘ'ВӘТ ЕТМӘК

Исламын һөрмәтли пејғәмбәри, һәзрәти Мүһәммәд ибни Әбдуллаһ(с) пејғәмбәрлијә сечилдикдән сонра үч илә гәдәр чамааты кизлинчәсинә ислам дининә дә'вәт едирди.

Бу үч ил әрзиндә Пејғәмбәрин зәһмәтләри нәтичәсиндә Мәккә чамаатынын бир һиссәси ислама иман кәтириб кизлинчәсинә мүсәлман олдулар. Ондан сонра Аллаһ тәрәфиндән Пејғәмбәрә белә әмр олунду: «Өз гоһумларыны ислам дининә дә'вәт ет!»

Һәзрәти Мүһәммәд (с) Аллаһын әмрилә өз гоһумларыны (тәхминән гырх нәфәрә јахын) өз евинә чағырды. Мүәјјән олунмуш күндә гонаглар Пејғәмбәрин евинә јығышдылар. Һәзрәти Мүһәммәд(с) чох сәмими бир һалда онлары гаршылајыб, "Хош Кәлмисиниз" -деди вә меһрибанлыгла онлара хидмәт етмәјә башлады. Хөрәк једикдән сонра

Пејғәмбәр данышмаг истәди, амма Әбуләһәб гојмады вә јериндән галхды. Башгалары да она бахыб, Пејғәмбәрин евиндән чыхдылар.

О күнүн ертәси Пејғәмбәр (с) һәзрәти Әлијә буjурду: "О күн гоһумларла данышмаға вә Аллаһын сөзүнү јетирмәjә имкан вермәдиләр. Јенә дә бир јемәк һазырла вә гоһумлары гонаглыға чағыр. Бәлкә Аллаһын сөзүнү јетириб, онлары азадлыға вә хошбәхтлиjә һидајәт едә билдим".

Гонаглыг күнү јетишди. Гонаглар кәлдиләр. Пејғәмбәр исә кечән дәфәки кими меһрибанлыгла онлара "Хош кәлмисиниз" —дејиб, чох һөрмәтлә онлары гәбул етди. Јеməjи jедикдән сонра, Пејғәмбәр чох тә'кидлә гонаглардан, әjләшиб сөзләринә гулаг асмағы хаһиш етди. Бә'зиләри әjләшди, бә'зиләри исә Әбуләһәб кими сәс-күj салдылар. Пејғәмбәр онлара буjурду:

"Гулаг асын, гулаг асын! Аллаһа анд олсун ки, мән сизин jалныз хејринизи истәjирәм. Мән Аллаһын сонунчу пејғәмбәриjәм вә Аллаһ тәрәфиндән сиз вә бүтүн дүнjа халглары үчүн азадлыг, сәадәт вә хошбәхтлик мүждәси кәтирмишәм. Еj мәним гоһумларым! Сиз ахирәт аләминдә jахшы ишләриниз нәтичәсиндә мүкафат алачагсыныз, пис әмәлләриниз гаршысында исә чәзаланачагсыныз. Jахшы әмәл саһибләри үчүн чәннәт көзәлликләри вә пис әмәл саһибләри үчүн Чәһәннәмин әзабы вардыр. Еj гоһумларым! Мән бүтүн дүнjа вә ахирәт көзәлликләрини

сизə кətирмишəм вə hеч ким сизə белə бир jахшы hədиjjəни кətирə билмəз. Мənə бу jолда jардым едən шəхс, мəним гардашым, вəзир вə чанишиним олачаг. Кимдир бу шəхс?

Гонагларын hамысы сакит отурмушдулар. Онлардан hеч ким бу сəмави чағырыша чаваб вермəди. Jалныз 14 jашында олан həзрəти Əли(ə) галхыб: "Ej Аллаһын пеjғəмбəри, мən сизи hимаjə етмəjə hазырам. Мən сизə көмək етмəjə hазырам" деди.

Пеjғəмбəр(с) мəhəббətлə həзрəти Əли(ə)а бахды, сонра сөзləрини бир даһа тəкрар етди вə нəhаjət сорушду: "Бу мүһүм ишдə мənə jардым едən кимдир ки, мəним гардашым, вəзир вə чанишиним олсун?

Бу дəфə дə Пеjғəмбəрин сəмави дə'вətинə чаваб верən олмады. Hамы сусду. Jенə həзрəти Əли(ə) уча сəсиjлə сүкуту позду: "Jа Рəсуləллаһ, мən сизи hимаjə етмəjə hазырам, мən сизə көмək етмəjə hазырам". Пеjғəмбəр(с) jенə мə'налы бахышла о фədакар jенијетмənин үзүнə бахды вə өз сөзləрини үчүнчү дəфə олараг тəкрар етди: "Ej гоһумларым! Мən бүтүн дүнjа вə ахирəт jахшылыгларыны сизин үчүн кətирмиш, сизи Аллаһпəрəстлик вə төвһидə дə'вət етмəjə əмр олунмушам. Бу jолда мənə jардым едən шəхс мəним гардашым, вəзирим вə чанишинимдир.

Jенə дə сүкут həр jаны бүрүдү, тəкчə həзрəти Əли (ə)

чамаатын арасындан галхыб бир даһа учадан сәсләнди: "Ја Рәсуләллаһ, мән сәни һимајә етмәјә һазырам, мән бүтүн ишләрдә сәнә јардым едәрәм." Һөрмәтли Пејғәмбәримиз гонагларын мат галмыш көзләри гаршысында һәзрәти Әли(ә)ын әлини тутуб онун "јардым едәрәм" сөзүнү гәбул етди вә гонаглара е'лан еләди: "Бу кәнч мәним гардашым, вәзирим вә чанишинимдир. Онун сөзләринә гулаг асын вә она табе олун!"

Гонагларын чоху нараһат олдулар, ајаға галхыб,

күлдүләр, лағ етдиләр вә Әбуталибә дедиләр: "Бу күндән Әли сәнин һөкмдарын олду. Муһәммәд әмр етди ки, сән өз оғлунун сөзүнә гулаг асыб она табе оласан!"

ФИКИРЛӘШИН ВӘ ЧАВАБ ВЕРИН

1. Һәзрәти Муһәммәд(с) пеjғәмбәрлиjинин илк үч иллиjиндә чамааты ислам дининә нечә дә'вәт едирди?

2. Пеjғәмбәр кимләри өз евинә чағырды? Ким о jығынчағы позду?

3. Пеjғәмбәр гоһумларыны икинчи дәфә олараг өз евинә дә'вәт етдикдә пеjғәмбәрлиjи һагда онлара нә буjуроу?

4. Сөзләринин сонунда һансы мәгсәд үчүн гонаглардан jардым истәди? Она jаромм едәчәк шәхсә нә мүждә верди?

5. Икинчи гонаглыгда ким Пеjғәмбәрин сөзүнә мүсбәт чаваб верди? Пеjғәмбәр онун һаггында гонаглара нә деди?

ОН ИКИНЧИ ДӘРС

ИСЛАМ ЈОЛУНДА ИЛК ҺИЧРӘТ

Ислам динин илк чағларында мүсәлманларын сајы чох аз иди. Мәккәнин бүтпәрәстләри јени мүсәлман олмуш адамларла дүшмәнчилик едиб онлара әзаб-әзијјәт веридиләр.

Мүсәлманлар аз вә силаһсыз олдугларына көрә бүтпәрәстләрлә мүбаризә едә билмирдиләр.

Онлар пејғәмбәрин әмрилә исламын көстәришләринә азад шәкилдә әмәл едиб, бүтпәрәстләрә гаршы мүбаризә етмәјә һазырлашмаг үчүн Һәбәшистана көчмәји (һиҷрәт етмәји) гәрара алдылар.

Буна көрә дә дәстә-дәстә кәмијә миниб, кизлинчә Һәбәшистана һиҷрәт етдиләр.

Һәбәшистанын падшаһы Нәчаши иди. (Һәбәшистан падшаһларынын бир силсиләсинә Нәчаши дејилирди.) О, христиан иди. Мүсәлманларын ора көлмәсиндән хәбәрдар олду вә онлары меһрибанлыгла гаршылајыб, орада галыб јашамалары үчүн разылыг верди.

Мүсәлманлар Пеҗгәмбәрин әмрилә дәстә-дәстә

Һәбәшистана һичрәт етдиләр.

Мәккәнин бүтпәрәстләри мүсәлманларын көчмәсиндән хәбәрдар оландан сонра, чох нараһат олуб, әсәбиләшдиләр.

Мүсәлманлары тутуб Мәккәјә гајтармаг үчүн ики нәфәри гијмәтли һәдијјәләрлә Һәбәшистана көндәрдиләр. О ики нәфәр Һәбәшистана сары јола дүшдүләр. Ораја чатан кими дәрһал Нәчашинин јанына кедиб, онун һүзурунда баш әјдиләр вә сонра һәдијјәләри тәгдим етдиләр.

Нәчаши: "Һарадан кәлмисиниз, нә ишиниз вар?" —дејә сорушду. Онлар дедиләр: "Сизи көрмәк үчүн Мәккәдән кәлмишик. Бизим авам кәнчләримиздән бир дәстәси бизим диндән чыхыб, бүтләрә пәрәстиш етмәкдән әл чәкиб вә сизин өлкәјә гачыблар. Мәккәнин ә'јанлары вә бөјүкләри сиздән истәјирләр ки, онлары тутуб, бизә верәсиниз. Биз онлары өз шәһәрләринә гајтарыб чәзаландырачағыг. Нәчаши о ики нәфәрә: "Бу мәсәләни дәгигләшдирмәлијәм" —деди. Сонра мүсәлманлары өз сарајына дә'вәт етди вә Христиан алимләринин һүзурунда онлардан бир сыра суаллара чаваб вермәләрини тәләб етди.

Сорушду: "Өнчә сизин динiниз нә иди? Инди һансы динә табеидиниз? Бу өлкәјә көчмәјинизин сәбәби нәдир?"

Пејғәмбәрин фәдакар вә мө'мин әмиоғлусу Чә'фәр ибни Әбиталиб онун чавабында деди: "Бизим шәһәрдә күчлүләр зәифләрә зүлм едирләр. Һамы бүтпәрәстдир. Мурдар вә өлмүш һејванларын әтини јејирләр, пис вә јарамаз

ишләрлә мәшғул олуб, өз гоһумларына да белә меһрибан вә вәфалы дејилләр, гоншуларына олдугча әзаб-әзијјәт верирләр...

Белә бир дөврдә Аллаһ ичимиздә әманәтдарлыг вә дүзлүклә мәшһур олан "**Муһәммәд**"и бизә Пејғәмбәр сечди. О, Аллаһ тәрәфиндән бизә ислам динини кәтирмишдир.

Нәчаши дәрһал өз јериндән галхыб, бир аз ирәлиләди вә ислам динини нә олдуғуну билмәк үчүн дејилән сөзләрә даһа чох фикир верди. Чә'фәр бир ан сусду. Сонра, Христиан алимләринә хитабән сөзүнү давам етдирди:

"Ислам дини Аллаһа итаәт етмәк һаггында дејир ки, бүтләрә пәрәстиш етмәјин, јеканә Аллаһа пәрәстиш един. Јалныз Онун әмрләринә итаәт един.

Ислам дини бизә дејир ки, дүз данышын, вәфалы вә әманәтдар олун. Өз гоһум-әгрәбаныза гаршы меһрибан олун вә өз гоншуларынызла јахшы давранын. Наһаг јерә ган төкмәјин. Пис ишләрдән чәкинин. Һеч кимин архасында гејбәт етмәјин. Сөјүш сөјмәјин, фајдасыз вә наһаг сөзләр данышмајын. Зүлм етмәјин. Зор күчүнә јетим малыны јемәјин. Намаз гылын. Өз мал-дөвләтинизин бир һиссәсини хејир ишләрдә хәрчләјин!...

Нәчаши вә Христиан алимләри диггәтлә гулаг асырдылар вә Чә'фәрин сөзләриндән ләззәт алырдылар. Амма о ики бүтпәрәст нараһат олмушдулар вә ачыгла мүсәлманлара бахырдылар.

Чә'фәр ибни Әбиталиб өз сөзләрини давам етдирди: "Ej

Һәбәшистан падшаһы! Ислам динини, һәзрәти Муһәммәд (с) Аллаһ тәрәфиндән кәтирмишдир. Биз дә ону гәбул едиб Аллаһ вә Онун Пејғәмбәринә инанараг мүсәлман олмушуг. Бизим мүсәлман олмағымыздан Мәккәнин бүтпәрәстләри нараһат олуб, бизә әзијјәт вә ишкәнчә вермәкдә әлләриндән кәләни әсиркәмәдиләр. Бунунла да биз бу өлкәјә көчмәк мәчбуријјәтиндә галдыг. Сәрбәст шәкилдә Аллаһа пәрәстиш едиб өз динимизин гајда-ганунларыны јеринә јетирмәк үчүн бураја пәнаһ кәтирдик.»

Нәчаши сорушду: "Пејғәмбәринизин кәтирдији сөзләрдән бир нечә чүмлә сөјләјә биләрсәнми"?

Чә'фәр, Мәрјәм сурәсинин әввәлиндән, һәзрәти Иса вә анасы Мәрјәмин мәгамы вә Аллаһын онлара гаршы олан мәһәббәтинә даир бир нечә ајәни охуду.

Бу ајәләрин охунмасы вә габагда зикр олунан сөзләр, Нәчашини вә онун әтрафында оланлары мүсәлманлара јахынлашдырды. Бунунла да, онлар ислам дининә вә Пејғәмбәрә һөрмәт бәсләдиләр.

Нәчаши Чә'фәрин сөзләрини динләдикдә хошһал олуб деди: "Аллаһа анд олсун ки сизин Пејғәмбәринизин вә һәзрәти Исанын сөзләри бир јердән гајнагланыр. Икиси дә Аллаһ сөзүдүр. Сиз бу өлкәдә азадсыныз. Өз дининизә әмәл едиб вә ибадәтләринизи сәрбәст јеринә јетирәрәк ислам динидә гала биләрсиниз. Доғрудан да чох јахшы динииз вар"!

Сонра о ики бүтпәрәсти чағырыб, деди: "Мән рүшвәт

алмарам, кәтирдијиниз шејләри гајтарын... Вә тез бурадан кедин! Һеч вахт мүсәлманлары сизин әлинизә вермәјәчәјәм. Тез олун Мәккәјә гајыдын!"

Онлар һәдијјәләри кери алыб, нараһат һалда гајытдылар.

ФИКИРЛӘШИН ВӘ ЧАВАБ ВЕРИН

1. Мүсәлманлар һансы мәгсәдә көрә Һәбәшистана һиҹрәт етмәк гәрарына кәлдиләр?

2. Ҹә'фәр ибни Әби–Талиб "Аллаһ бизә бир Пејғәмбәр көндәрди" дедикдә Пејғәмбәри ики јахшы сәчијјәләри илә танытдырды. Онлары бәјан един.

3. Ҹә'фәр ибни Әби–Талиб ислам динини нечә танытдырды? Гыса шәкилдә бәјан един.

4. Һансы сөзләр Нәчаши вә онун әтрафындакыларда мүсәлманлара гаршы әлагә јаратды?

5. Ҹә'фәрин сөзләриндән сонра, Нәчаши нә гәрара кәлди?

ON ÜÇÜNCÜ DƏRS

ḤƏZRƏTI MUḤƏMMƏD(S), ALLAḤIN SON PEJĞƏMBƏRI

Allah ḥəzrəti Muḥəmməd(s)i pejğəmbərlijə sečməklə onu sonunču pejğəmbər gərar verdi. Bizim ḥörmətli pejğəmbərimiz Allaḥın əmri ilə də'vətinin bašlanğıčından özünü «xatəmül-ənbija», jə'ni Pejğəmbərlərin sonunčusu kimi tanıtdırırdı və bujurурdu: "Məndən sonra ḥeč bir pejğəmbər kəlməjəčəkdir."

Islamın ilk čağlarında da ḥəzrəti Muḥəmməd(s)in pejğəmbərlijinə iman kətiriб, müsəlman olanlar, onun sonunču pejğəmbər olduğunu bilirdilər.

Allaḥın kəlamı və pejğəmbərin əbədi mə'čüzəsi olan Gur'ani-Kərim də ḥəzrəti Muḥəmməди Xatəmül-ənbija adlandırmışdır. Gur'anda dejilir: "Muḥəmməd Allaḥın elčisi və pejğəmbərlərin sonunčusudur." Bununla da biz müsəlman oldуğumuza körə, Gur'anı Allaḥın kitabı və ḥəzrəti Muḥəmməди Allaḥın sonunču pejğəmbəri bilirik

вә бу мәсәләдә һеч бир шүбһәмиз јохдур.

Исламын тәрбијәви програмлары, һагсевәр инсанлары һәмишә вә һәр јердә һәгиги сәадәтә чатдырмаг үчүн чох дәгиг вә мүкәммәл һазырланыбдыр.

Инсанларын бүтүн еһтијаҹларыны билән Аллаһ, инсанын инкишафа доғру јөнәлиб, лазым олан еһтијаҹларынын өдәнилмәси үчүн чох дәгиг вә камил тәрбијәви програмлара шамил олан Гур'аны көндәрмишдир. Буна көрә дә инсанлар нә гәдәр инкишаф едиб, өз елм вә билиқләрини артырсалар, јенә дә Аллаһын башга јаратдыгларына (су, күнәш, һава вә с.) мөһтаҹ олдуглары кими, Гур'ана да һәмишә вә һәр јердә мөһтаҹдырлар.

Ислам динин тәрбијәви програмлары Гур'андадыр. Фәдакар мүсәлманларын сә'ји нәтичәсиндә горунуб сахланыларағ бизим әлимизә чатмыш Гур'ан, сәмави китабларын сонунчусу вә ислам динин әбәди китабыдыр.

Бу бөјүк китаб инсанларын ән камил вә ән јахшы тәрбијәви програмыдыр. Буна көрә дә бөјүк Аллаһ ислам динини сәмави динләрин сонунчусу, һөрмәтли пејғәмбәримизи исә, Пејғәмбәрләрин сонунчусу адландырмышдыр. Биз мүсәлманлар, Гур'анын дәрин мә'наларыны вә инчәликләрини ачыглајан илаһи рәһбәрләримизә итаәт едәрәк, һәмишә сәрбәст вә башыуча јашајырыг. Ахирәт аләминдә дә әбәди сәадәтә чатачағыг. "иншааллаһ"

ФИКИРЛӘШИН ВӘ ЧАВАБ ВЕРИН

1. Һансы сүбутлара әсасән биз һәзрәти Мүһәммәд(с)и Аллаһын сон пеҗгәмбәри билирик?

2. Сонунчу дин вә сәмави китабын ады нәдир?

3. Нијә исламын тәрбијәедичи програмлары инсанын һәмишә вә һәр јердә сәадәти үчүн камил бир програмдыр?

ДӨРДҮНЧҮ ҺИССӘ

ИСЛАМИ ДАВРАНЫШ ВӘ ӘХЛАГЛА ТАНЫШЛЫГ

ОН ДӨРДҮНЧҮ ДӘРС

ДИНИ ВӘ ГУР'АНЫ ḤИМАЈӘ ЕТМӘК

Ашура ḥадисәси, бүтүн инсанлара ḥәгиги јашајыш вә азадлыг дәрси верир. Ашура күнү бүтүн күнләрин нүмунәси, онун шәһидләри исә бүтүн шәһидләрин рәһбәри вә јол көстәрәнидирләр.

Вәһәб, рәшид вә фәдакар бир кәнч иди. О, Ашура күнү ислам вә Гур'ан јолунда өз чанындан кечәрәк бүтүн кәнчләрә шәһадәт вә фәдакарлыг дәрси өјрәтди.

Вәһәб өз хејмәсиндә иди. Анасы дахил олуб деди: «Оғлум, нәји көзләјирсән? Мәкәр билмирсән ки Језидин ордусу сәнин имамыны, рәһбәрини мүḥасирәјә алмышлар? Ајаға галх, өз имамыны ḥимајә ет! Ајаға галх, өз Гур'ан, азадлыг вә намусуну мүдафиә ет! Ајаға галхыб, дин уғрунда өз ганына гәлтан олсан, даһа артыг сәндән разы вә мәмнун олачағам». Әввәлчәдән дини ḥимајә етмәји гәрара алан Вәһәб, анасы вә ḥәјат јолдашы илә худаһафизләшиб, мүаһарибә меjданына тәрәф ḥәрәкәт етди. Орду башчысы

олан имам Һүсејн(ə)ын əмри илə дүшмəнлəрə гаршы һəмлə етди. О, там күчү илə вурушурду вə күнəшин алтында парылдајан гылынчыны дүшмəнлəрин башларына ендирирди. Бир мүддəт вурушдугдан сонра, јорулуб, сусадығына көрə гајытды. Хејмəлəрин кəнарында көзləри јол чəкən анасыны көрən кими сүр'ətlə она јахынлашды.

Ана, оғлунун гана бојанмыш үзүнү өпүб, деди:

"Узагдан сəнин икидлијини вə фəдакарлығыны мүшаһидə едирдим. Инди дурмаг заманы дејил, чүнки имамын көмəји аздыр. Мејдана гајыт. Ја дүшмəнə галиб кəлəрсən, ја да шəһид оларсан. Јалныз белə олан тəгдирдə сəндən разы галыб, сənин кими икид оғлума дуа едəрəм.

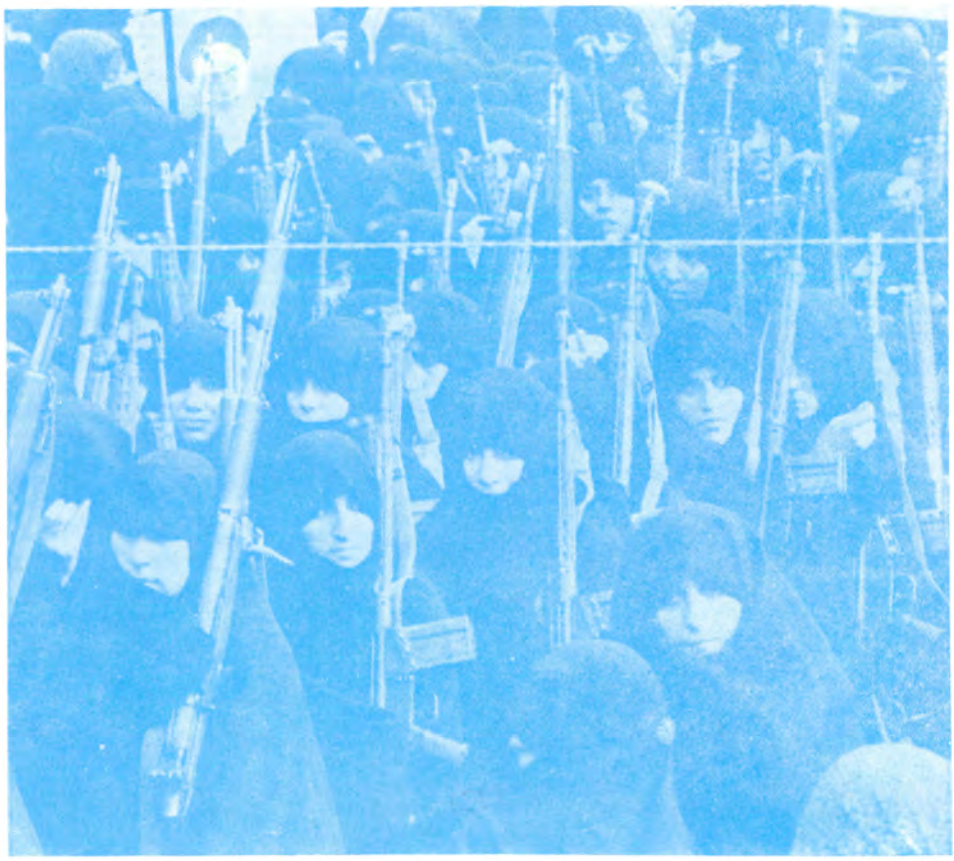
Вəһəб шəһадəт ешгијлə мејдана гајыдыб, дүшмəнлə вурушду. Дүшмəн шиддətli бир зəрбə илə онун голуну салды. Оғлунун нечə дөјүшдүјүнү узагдан көрən анасы, өзүндən асылы олмајараг налə едиб, гышгырды вə оғлуна көмək етмək үчүн əлинə бир ағач алыб, мејдана тəрəф гачды. Вəһəбин һəјат јолдашы да тагətин əлдən вериб, она сары тəлəсди.

Анчаг о заман Вəһəбин јанына јетишди ки, артыг о јыхылмышды вə үзүлмүш голундан ган сүзүлүрдү. О да əринə көмək едиб, дини һимајə етмək истəди. Лакин дүшмəнлəр дəрһал о фəдакар гадына һəмлə едиб, ону да шəһид етдиләр...

Бүтүн киши вə гадынлара, Гур'ан вə ислам өлкəсини мүдафиə етмək вачибдир. Дүшмəн ислам өлкəсинə һəмлə

етдикдә, бүтүн мүсәлманлар фәдакарлыгла өз дин, чан, мал, мәмләкәт вә бүтүн башга һүгугларыны мүдафиә етмәк үчүн, һәмишә һазыр вәзиjjәтдә олмалыдырлар. Мүсәлман гыз вә гадынлар да һәрби тә'лим көрмәли, илк jардым вә jаралылара хидмәт етмәк үсулуну өjрәнәрәк ислам өлкәсинин даими горугчусу олмалыдырлар.

Бу кими азадә гадынлар, jалныз ислам мәктәбиндә тәрбиjә олуна биләрләр. Ислам истәмишдир ки, гадынлар һичаблы олсунлар, садә палтар кеjсинләр, өз зинәтләрини намәһрәм кишиләрә көстәрмәсинләр, бәдән вә түкләрини намәһрәмдән горусунлар. Иран Ислам Ингилабынын бөjүк рәһбәри имам Хомеjни буjурмушдур : «Гадын ичтимаиjjәтдә бөjүк рола маликдир. О, көркәмли киши вә гадынларын тәрбиjәедичисидир.»

ФИКИРЛӘШИН ВӘ ЧАВАБ ВЕРИН

1. Вәһәбин анасы оғлуна "Нәји көзләјирсән" дејәрәк ондан нә истәди?

2. Вәһәб бүтүн азадә кәнчләрә нә дәрси өјрәтди?

3. Ислам өлкәсини вә Гур'аны мүдафиә етмәк кимләрә вачибдир?

4. Ислам, гадынлара һичаб барәсиндә нә кими тапшырыглар вермишдир?

5. Имам Хомејни гадынын ичтимаиҹҹәтдәки ролу һаггында нә бујурмушдур?

ОН БЕШИНЧИ ДӘРС

ҮМУМИ МӘС'УЛИЈЈӘТ ВӘ НӘЗАРӘТ

ЈАХУД

«ӘМР БЕ МӘ'РУФ ВӘ НӘҺЈ ӘЗ МҮНКӘР»

Әкәр биз ичмәли суҗу олмајан, јахуд сусузлугдан натәмиз судан истифадә едән чамаатын јахынлығында сәрин, ичмәли вә ахар бир чешмә танысаг, нә етмәлијик?

Әлбәттә ки, онун пак суҗундан истифадә етсинләр дејә, чешмәни онлара көстәрмәлијик.

Һәмчинин бир ушағын натәмиз мүһитдә јашајыб, микроблу хөрәк вә судан истифадә етмәси нәтичәсиндә зәифләмәсини көрсәк, үрәјимиз онун һалына јанар вә пак хөрәк вә судан истифадә едиб, нәтичәдә сағалмасы үчүн, ону бу мүһитдән гуртарарыг.

Белә олдугда, јашадығымыз мүһитдә бир гурп адамын јахшы ишләрдән вә һәјатын дүзкүн гајда-ганунларындан гафил олдугларыны көрдүкдә, бир мүсәлман кими нә етмәлијик?

Онлардан јахшы олмагларыны вә јахшы ишләри

таныjыб, онлара әмәл етмәләрини истәмәмәлиjикми?

Бир мүсәлман ислами әхлага малик олмагдан әлавә, үстәлик башгаларыны да хеjир ишләрә дә'вәт етмәли вә ичтимаиjjәтин вәзиjjәтини jахшылашдырмаг үчүн чалышмалыдыр. Бу ишә «әмр бе мә'руф» деjәрләр. Әмр бе мә'руф, jә'ни jахшы ишләрә дә'вәт етмәк.

Мүсәлман бир шәхс күнаһ етмәмәлидир. О, бүтүн гануларa риаjәт едиб, имкан дахилиндә башгаларыны да күнаһ вә фәсаддан чәкиндирмәлидир. Бу әмәлә «нәһj әз мүнкәр» деjәрләр.

«Әмр бе мә'руф» вә «нәһj әз мүнкәр» мүсәлманларын бөjүк вәзифәләриндән биридир. Дин гануларыны мүдафиә етмәк вә онлары һәjата кечирмәк бүтүн мүсәлманлара вачибдир. Аллаһ Гур'анда буjурур: «Милләтләрин ән jахшысы сизсиниз, чүнки jахшы ишләрә әмр едир вә пис ишләрдән чәкиндирирсиниз вә Аллаһа һәгигәтән иман кәтирмисиниз.»

Әзиз ислам Пеjғәмбәри әмр бе мә'руф вә нәһj әз мүнкәр һаггында белә буjурмушдур: «Әкәр мүсәлманлар, әмр бе мә'руф вә нәһj әз мүнкәр едиб, бир-бирләрилә әмәкдашлыг етсәләр, jашajышда башыуча, азад вә сәадәтли олачаглар. Амма әкәр бу бөjүк вәзифәни jеринә jетирмәсәләр, хеjир-бәрәкәт онлардан кәтүрүләр, ситәмкарлар онлары өз һакимиjjәти алтына алар вә нә гәдәр дуа етсәләр дә, дуалары гәбул олунмаз».

Инди исә сиз бу ағыр вәзифәни нәзәрә алараг һансы ишләри көрәчәксиниз? Онлары jеринә jетирмәкдә өз

достларынызла нечә әмәкдашлыг едәчәксиниз?

ФИКИРЛӘШИН ВӘ ЧАВАБ ВЕРИН

1. Бир мүсәлман башга мүсәлманларын тәлеjинә лагеjд гала биләрми? Нә үчүн? (Бир мисал бәjан един.)

2. Чәмиjjәтинин ислаһына сә'j көстәрән вә халгы күнаһ вә фәсаддан чәкиндирән бир мүсәлман һансы шәраитә малик олмалыдыр?

3. Әмр бе мә'руф вә нәһj әз мүнкәр нә демәкдир?

4. Аллаһ Гур'анда әмр бе мә'руф вә нәһj әз мүнкәр һаггында нә буjурмушдур?

5. Ислам Пеjгәмбәри әмр бе мә'руф вә нәһj әз мүнкәр мәсәләсинә әмәл етмәjин вә һабелә бу бөjүк вәзифәjә диггәт jетирмәмәjин нәтичәси барәдә нә буjурмушдур?

ОН АЛТЫНЧЫ ДӘРС

ӘМР БЕ МӘ'РУФ ВӘ НӘҺЈ ӘЗ МҮНКӘРДӘН БИР НҮМУНӘ

Јајын гызмар күнләриндән биринда һәзрәти Әли әлејһиссалам јорғун һалда евинә кедирди. Тәр дамчы-дамчы үз-көзүндән сүзүрдү. Бир сәс ешидиб, дурду. Кимсә ағлајыб, сызылдајырды. Әтрафа бахды, амма һеч кими көрмәди. Нечә аддым ирәлиләди. Бу заман күчәдә кәнч бир гадыны көрдү. Јазыг гадын ағлаја-ағлаја гачырды вә көз јашы төкүрдү.

Өзүнү Әмирәл-мө'мининә јетирди. Көзләринин јашыны ики әлијлә силиб, данышмаг истәди, амма јенә көзләри долду вә ағламаға башлады. Имам әлејһиссалам ағламағынын сәбәбини сорушду. Гадын һычгыра-һычгыра деди: "Әрим мәни һагсызчасына евдән чыхарыб, инди дә дөјмәк истәјир. Ја Әмирәл-мө'минин, мәнә јардым ет, сәндән башга һеч кәсим јохдур."

Һәзрәти Әли(ә) гадынла бирликдә онларын евинә сары кетди. Евә јахынлашанда гадын узагдан еви көстәрди вә өзү кәнарда дуруб, көзләди.

Һәзрәти Әли(ә) јахынлашыб, гапыны дөјдү.

Күчлү бир чаван ачыглы һалда гапыны ачды. Һәзрәти Әмирәл-мө'минин әлејһиссалам салам вериб, өнчә онларын ихтилафлары барәдә она суал верди. Сонра мүлајимликлә она деди: "Еј чаван! Нә үчүн һәјат јолдашына әзијјәт верирсән? Нә үчүн ону евдән чыхарыбсан?

Аллаһдан горх вә һәјат јолдашыны инчитмә! Сәндән истәјирәм ки, һәјат јолдашыны вурмајыб, онунла меһрибан оласан вә нараһат олдугда ону бағышлајасан."

Гадын узагдан Әмирәл-мө'минин Әли әлејһиссаламын сөзләринә гулаг асырды. Әринин Әли(ә)ын сөзләриндән өјүд көтүрүб, бәд хасијјәтини дәјишмәсинә үмид бәсләјирди. Амма о чаван Әли(ә)ы танымадығы үчүн ачыгланыб чығырды: "Нә үчүн мәним хүсуси ишләримә мүдахилә едирсән? О чығырырды, һәзрәти Әмирәл-мө'минин(ә) исә башыны ашағы салыб, аһәстә "ла илаһә илләллаһ" дејирди. О чаван һеј чығырыб дејирди: "Сәнә дәхли јохдур".

Һәјат јолдашына сары јүјүрмәк истәди. Анчаг Әли(ә) јолу бағлады вә әлиндән тутуб јенә она нәсиһәт ҝерди. Амма о инадкар чаван јенә дә чығыр-бағыр салыб, һәјат јолдашына сары кетмәк истәјирди....

Бу һалда Әли(ә)ын сәһабәләриндән бир нечәси јахынлашыб, һәзрәтә салам вердиләр. Рәнки гачмыш көнч, Әли(ә)ы таныды. Етдији ишиндән пешман олуб, үзр истәди вә төвбә етди.

Һәзрәти Әли(ә) гадына бујурду: "Инди евинә кет! Бундан сонра әринлә даһа артыг мәһәббәтли ол! Әрини һирсләндирмә вә онунла меһрибан ол! »

ФИКИРЛӘШИН ВӘ ЧАВАБ ВЕРИН

1. Һәзрәти Әмирәл-мө'минин(ә), өнчә кәнчә нечә әмр бе мә'руф етди?

2. Һәзрәти Әмир нијә о кәнчи һәдәләди?

3. О һәзрәт гадына нечә әмр бе мә'руф етди?

ОН ЈЕДДИНЧИ ДӘРС

ЊӘГИГИ МҮСӘЛМАНЫН ХҮСУСИЈЈӘТЛӘРИ

Имам Муһәммәд Багир әлејһиссалам, Чабир адлы сәһабәсинә белә буjурду:

—Еj Чабир, бириси jалныз "Мән мүсәлманам вә шиәjәм, Пеjғәмбәрин Әһли-беjтини вә имамлары севирәм." -демәклә кифаjәтләнә биләрми?

Аллаһа анд олсун, анчаг пәһризкарлар вә Аллаһын бүтүн әмрләринә итаәт едәнләр һәгиги мүсәлмандырлар. Белә олмаjанлар, «Һәзрәти Әлини севирәм.» деjәрәк өзүнү шиә адландырсалар да, һәгиги мүсәлман деjилләр.

—Еj Чабир, һәгиги шиәләр бу хүсусиjjәтләрлә сечилирләр:

Онлар дүзданышан, әманәтдар вә вәфалыдырлар. Аллаһы зикр едәрләр. Намаз гылар, оруч тутар вә Гур'ан охуjарлар. Ата-анаjа һөрмәт едәрләр. Гоһум-гоншуjа jардым көстәрәрләр, jетимләрә баш чәкиб, онлары нәвазиш едәрләр. Башгаларынын барәсиндә jахшылыгдан

савајы бир шеј сөјләмәзләр. Бүтүн халг онлардан архајын олар.

Һәзрәти имам Муһәммәд Багир әлејһиссалам өз сөзләрини давам етдирәрәк буjурду:

—Еј Чабир, елә хәjал етмәjәсән ки, шиә олмаг jалныз бизимлә дост олмағы иддиа етмәклә мүмкүндүр, jох, һеч дә белә дејилдир, әмәл етмәк лазымдыр.

«Әмирәл-Мө'минини севирәм.» дејиб, амма әслиндә она итаәт етмәjән шәхс, шиә дејилдир.

Нечә ки әкәр бир шәхс «Пејғәмбәри севирәм.» дејә иддиа едиб, әслиндә исә о һәзрәтә итаәт етмәзсә, онун да бу иддиасы она һеч бир хејир jетирмәз.

—Еј Чабир, бизим достларымыз вә һәгиги мүсәлманлар, Аллаһын әмрләринә итаәт едәрләр.

Аллаһын әмрләрини jеринә jетирмәjән шәхс, бизлә дүшмәнчилик етмишдир.

Һамыныз пәрһизкар вә мө'мин олун. Сәваб газаныб, ахирәт не'мәтләрини әлдә етмәк үчүн jахшы ишләр көрүн.

Гур'анда дејилир:

«Аллаһын jанында ән jахшы вә әзиз инсан, башгаларындан даһа тәгвалы олан шәхсдир.»

ФИКИРЛӘШИН ВӘ ЧАВАБ ВЕРИН

1. Һәгиги шиәләр һансы хүсусиҗҗәтләр вә нишанәләрлә танынарлар?

2. Әли(ә)а итаәт етмәҗиб, җалныз онунла достлуғ иддиасы етмәк, шиә вә һәгиги мүсәлман олмаға кифаҗәт едәрми? Бәс даһа нә лазымдыр?

3. Аллаһ җанында ән җахшы вә үстүн инсанлар кимләрдир?

ОН СӘККИЗИНЧИ ДӘРС

ДИНДАР БИР АИЛӘНИН КҮНДӘЛИК ПРОГРАМЫ

Мүртәза бешинчи синифин јахшы вә зирәк шакирдләриндән биридир. Онларын аиләси диндар, мүсәлман вә ислами хүсусијјәт вә давранышла мәшһур олан бир аиләдир.

Бу аиләдә ишләр бөлүнмүшдүр. Һәр кәс өз вәзифәсини билир вә ону јахшычасына јеринә јетирир. Үстәлик башгаларына да көмәк едир. Бөјүк ушаглар кичик ушаглардан муғајат олур, ев ишләриндә вә дәрс охумагда онлара көмәк едирләр.

Кичикләр бөјүкләрин көзәл давранышындан дәрс алырлар. Бөјүкләрә һөрмәт едиб, онларын өјүд-нәсиһәтләрини гәбул едирләр. Бизим әзиз Пејғәмбәримиз бујурмушдур: «Аллаһ, өз ишини башгаларынын өһдәсинә гојан шәхси севмәз вә Өз рәһмәтини онун һалына шамил етмәз.»

Онларын күндәлик програмы белә башланыр:

Мүртәзанын атасы вә анасы күн чыхмаздан әввәл

јухудан дуруб, чөх аһәстә вә мәһәббәтлә ушагларыны да ојадарлар. Онлар һәр шејдән әввәл намаз гылмаға һазырлашарлар. Әввәлчә әл-үзләрини јујар, сонра дәстәмаз алыб, пак вә сакит бир јердә намаз гылмагла мәшғул оларлар. Намаз гыларкән анчаг Аллаһы хатырлајарлар.

Даһа сонра күндәлик ишләрини јахшычасына јеринә јетирсинләр дејә, бир аз идман едәрләр.

Сәһәр јемәјини һазырламагда бир-бирләрилә һәмкарлыг едиб, һәрәси бир иш көрәр, сонра һамысы бирликдә чох мәһәббәт вә сәмимијјәтлә сүфрәнин башына јығышарлар. Сүфрәјә гојулан габ-гашыглар тәр-тәмиз олур. Онлар јемәк јеjәркән ислами гајдалара риајәт едәр вә тәләсмәзләр. Јемәкдән сонра ағызларыны јујар, мәктәбә јахуд ишә кетмәк үчүн һазырлашарлар.

Сәһәр јемәјиндән сонра, Мүртәза вә бачысы Нәркиз "Бисмиллаһ" дејиб, мәктәбә доғру кедәрләр. Јол боју дост-танышлары илә растлашанда, онлара салам верәрләр. Һәмишә хијабанын сағ тәрәфиндә һәрәкәт едәрләр. Хијабандан кечәркән јол-һәрәкәт гајдаларына риајәт едәрләр.

Онлар чох һәвәслә дәрс охујар вә мүәллим дәрс верәркән диггәтлә гулаг асарлар. Өз синиф јолдашларына көмәк едәр, мүдир вә мүәллимләрини сеВәрләр.

Онларын атасы сәнәткардыр. О, өз ишини јахшычасына јеринә јетирмәјә вә халгла меһрибанлыгла давранмаға сә'j көстәрир.

Ев ишләри вә ушагларын тәрбијәси дә ананын өһдәсинәдир. О да өз вәзифәсини јахшыҹасына јеринә јетирир. Ев мүһити сәлигәли вә чох тәмиздир. Мещрибан ана чох марагла ушаглары тәрбијә едир. Ушаглар да өз мещрибан аналарынын гәдрини билир, она тәшәккүр едирләр. Ев ишләринин чохлуғуна көрә, башга аилә үзвләри дә бачардыглары гәдәр өз аналарына јардым көстәрирләр. Мисал үчүн, Нәркиз анасынын јујуб, сәрдији палтарлары гурујандан сонра јығыр. Мүртәза исә чөрәк алмаг үчүн чөрәкханаја кедир.

Күнорта үстү ушаглар мәктәбдән гајыдырлар. Онлар бир аз ојнајыб, динҹәлдикдән сонра өз дәрсләрини охујурлар. Кечә чатдыгда намаз гылыб, сәмими бир мүһитдә шам јеjәрләр. Сонра да фајдалы вә мараглы ојунларла мәшғул олуб, сөһбәт едәрләр. Ширин вә ибрәтамиз китаблар охујарлар. Онлар мүтләг јатмаздан әввәл дишләрини јујуб, һамысы сүбһ тез дурсунлар дејә, јатмаға тәләсәрләр.

Беләликлә бу мүсәлман аиләнин арам, севинҹлә долу вә ләззәтбәхш һәјаты давам едир. Һәм ишләјирләр, һәм дә дәрс охујурлар. Һәм Аллаһа ибадәт едирләр, һәм дә өз јемәк, истираһәт вә шәнликләриндән кери галмырлар.

ФИКИРЛӘШИН ВӘ ЧАВАБ ВЕРИН

1. Диндар бир аилədə бөjүкlərlə кичикlərин мүнасибəти нечədир?

2. Мүртəзанын аилəси сүбһ jухудан аjылдыгдан сонра, һансы ишləри көрərlər?

3. Бир мүсəлман хөрək jеjəндə һансы гаjдалара риаjət етмəлидир?

4. Биз мəктəбдə өз мүəллим вə достларымызла нечə давранмалыjыг? Хиjабандан кечəркən һансы гаjдалары нəзərə алмалыjыг?

5. Мүртəза вə онун бачысы мəктəбдən гаjытдыгдан сонра, сүбһə кими һансы ишləри көрərlər?

6. Өз аилəнизин бир күнлүк програмыны бəjан един.

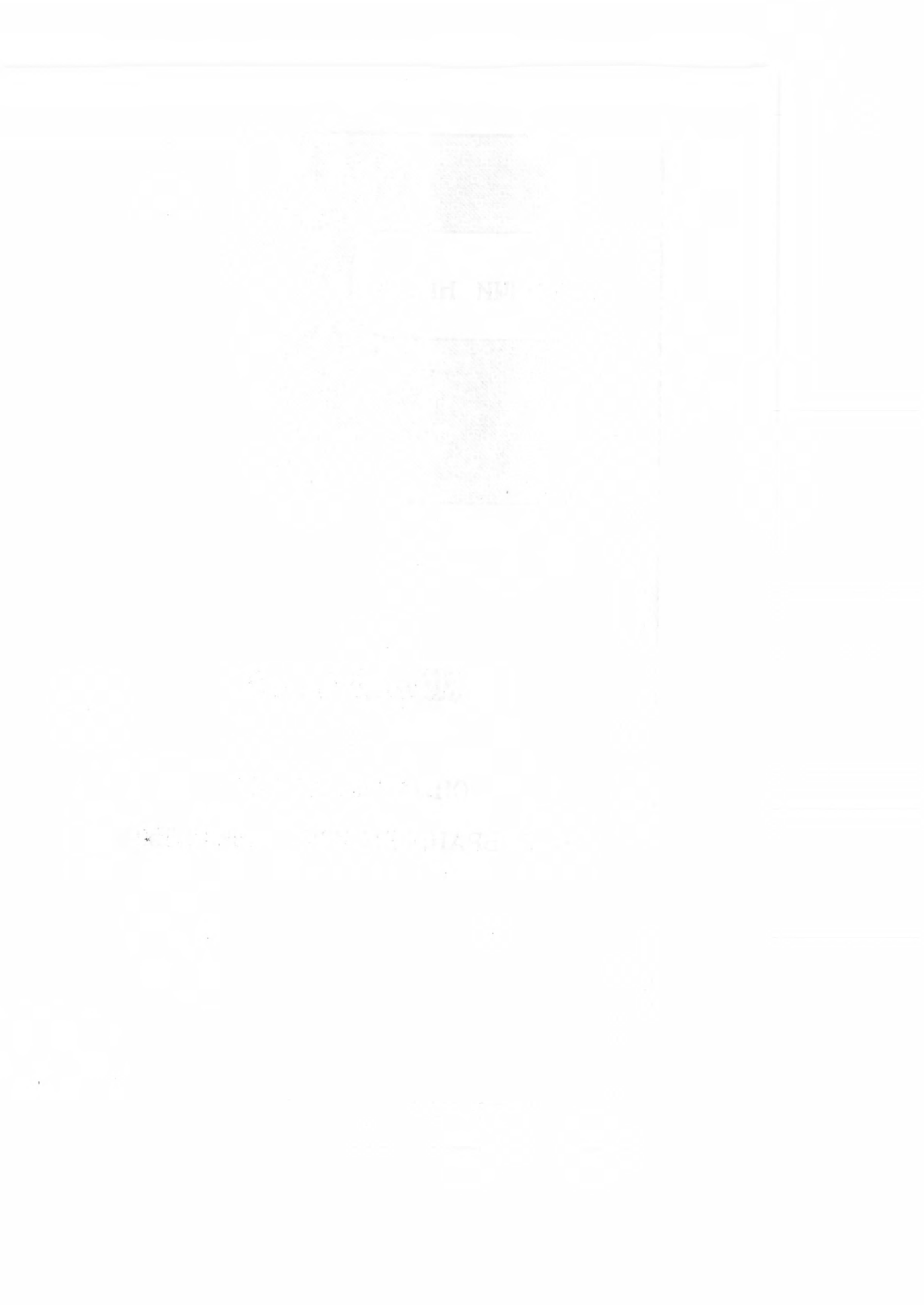
БЕШИНЧИ ҺИССӘ

ИМАМЛАР

ВӘ

ОНЛАРЫН ӘХЛАГ

ВӘ ДАВРАНЫШЫ ИЛӘ ТАНЫШЛЫГ

ОН ДОГГУЗУНЧУ ДӘРС

ОН ИКИ ИМАМ

Икинчи вә үчүнчү китабларда һөрмәтли имамларымызын сәккизи илә таныш олдунуз:

Биринчи имам: һәзрәт Имам Әли әлејһиссәлам.

Икинчи имам: һәзрәт имам Һәсән (ә).

Үчүнчү имам: һәзрәт имам Һүсејн (ә).

Дөрдүнчү имам: һәзрәт имам Сәччад (ә).

Бешинчи имам: һәзрәт имам Муһәммәд Багир (ә).

Алтынчы имам: һәзрәт имам Чә'фәр Садиг (ә).

Једдинчи имам: һәзрәт имам Муса Казим (ә).

Сәккизинчи имам: һәзрәт Имам Риза (ә).

Бу китабда *исә галан дөрд имамла таныш олурсунуз:*

Доггузунчу имам: һәзрәт имам Чәвад Муһәммәд-Тәги(ә).

Онунчу имам: һәзрәт имам Һади Әлијјән-Нәги (ә).

Он биринчи имам: һәзрәт имам Һәсән Әскәри (ә).

Он икинчи имам: һәзрәт имам Заман (ә).

Имамларымызын адыны тәртиблә дејә биләрсинизми?

Инди исә доггузунчу имамын һәјаты илә таныш олун:

ДОГГУЗУНЧУ ИМАМ
ҺӘЗРӘТИ ИМАМ МУҺӘММӘД-ТӘГИ (Ә)

Бизим доггузунчу имамымыз һәзрәти Риза(ә)ын оғлу һәзрәти имам Муһәммәд-Тәги(ә)дыр. О һәзрәт, һичрәтин 195-чи илиндә, оручлуг ајында, Мәдинә шәһәриндә дүнјаја көлди. Һөрмәтли атасы һәзрәти Риза(ә) Аллаһын өмри вә Пејғәмбәрин тапшырығына көрә ону өзүндән сонра, халга јол көстәрмәк үчүн имамәт мәгамына тә'јин етди.

Имам Чәвад ләгәби илә мәшһур олан, һәзрәти имам Муһәммәд-Тәги(ә) ушаглыгдан Аллаһла хүсуси бир әлагәдә иди. Имамәт мәгамында чамаатын дини суалларына чаваб вериб, онлара рәһбәрлик едирди. Бөјүк алимләр онун һүзуруна көлир вә чәтин дини, елми мәсәләләри ондан сорушурдулар. Имам Чәвад(ә) онларын чәтин суалларына асанлыгла чаваб верирди. Имамын Аллаһла даими әлагәдә олдуғундан хәбәрдар олмајан бә'зи шәхсләр, һәзрәтин елми шәхсијјәтини көрдүкдә тәәччүб едиб, дејирдиләр: «Бу кичикликдә ушаг бир белә елми нечә өјрәнмишдир? Нечә олур ки, бу ушағын елми бир белә бөјүк алимләрин елминә үстүнлүк едир?» Онлар билмирдиләр ки, Имамын елми өјрәниләси бир елм дејилдир, әксинә Аллаһ веркисидир. Онлар билмирдиләр ки, Аллаһ һәр кәси (истәр бөјүк олсун, истәр кичик) истәдикдә онун чаны вә руһу илә Өзү арасында әлагә

јарадыб, ону елм вә биликдә һамыдан үстүн едәр.

Имам Чәвад ушаглыгдан инсанлығын али сифәтләринә малик иди. О, доғрудан да "Тәги", јә'ни пәрһизкар иди. "Чәвад", јә'ни сәхавәтли иди. Өзү ағаһ олуб башгаларыныда ағаһ едән имам Чәвад(ә) халга јол көстәриб, онлары ајылтмагда чох чалышырды.

Зүлмкар Аббаси хәлифәси Мө'тәсим, бу ағаһ имамын һидајәтедичи сөзләрини, өз гүдрәти гаршысында бир тәһлүкә билирди. Һәзрәти Чәвадын пәрһизкар, сәхавәтли шәхсијјәти нәтичәсиндә чамаатын ајылмасындан горхурду. Буна көрә дә һәзрәти Чәвады Мәдинәдән өз пајтахты Бағдада чағырды вә бир нечә ајдан сонра ону шәһид етдирди. Имам Чәвад шәһид оланда 25 јашында иди. О һөрмәтли имамы Бағдадын јахынлығында (индики Казимејн шәһәриндә), өз чәдди имам Муса Казим әлејһиссаламын мәзарынын кәнарында дәфн етдиләр. Бизим әбәди саламларымыз онун үчүн олсун!

ҺӨКМДАРА БИР МӘКТУБ

Имам Чәвад(ә)ын сәһабәләриндән бири дејир: Әзәмәтли һәчч ибадәтини һәзрәти имам Чәвад әлејһиссаламла бирликдә јеринә јетирдим.

Һәчч мәрасими сона чатдыгдан сонра, һөрмәтли имамын хидмәтинә кедиб, видалашмаг истәдим вә дедим: "Һөкумәт мәним үзәримдә өдәјә билмәјәчәјим ағыр бир верки

мүәјјән етмишдир. Сиздән хаһиш едирәм ки, һөкмдара бир мәктуб јазасыныз вә она мәнимлә кечинәчәјини тапшырасыныз."

Имам Чәвад(ә) бујурду: "Онунла һеч танышлығым јохдур, она нечә мәктуб јазым вә сәни тапшырым?"

Дедим: "Бизим шәһәрин һөкмдары сизин шиә вә достларыныздандыр. Сөзсүз ки, она мәктуб јазмағыныз чох фајдалы олачагдыр."

Имам Чәвад әлејһиссалам кағыз-гәләм көтүрүб, бу мәзмунда бир мәктуб јазды:

БИСМИЛЛАһИР-РӘһМАНИР-РӘһИМ

Сәнә вә Аллаһын лајиг бәндәләринә салам олсун!

Еј Систанын һөкмдары!

Сәнин ихтијарында гојулмуш күч вә һөкумәт Аллаһ тәрәфиндән, Онун бәндәләринә гуллуг етмәк үчүн бир әманәтдир.

Бу күч вә бачарыгла дин гардашларына јардым етмәлисән. Сәнә галан анчаг өз гардашларына вә диндашларына етдијин јахшылыглардыр.

Бил ки Аллаһ гијамәт күнү бүтүн әмәлләриндән һесаб чәкәчәк вә әмәлләриндән ән кичији дә белә кизли галмајачагдыр.

Муһәммәд ибни Әлијјәл-Чәвад

Мәктубу алдым, худаһафизлик едиб, өз шәһәримә доғру гајытдым. Имамын дәјәрли мәктубунун хәбәри өнчәдән һөкмдара чатмышды. Мәни гаршылады, мәктубу она вердим, алды, өпдү вә ачыб диггәтлә охуду.

О, мәним ишими арашдырды вә мәнимлә истәдијим кими јахшы рәфтар етди. О күндән сонра, һаким бүтүн чамаатла әдаләт вә инсафла рәфтар едирди.»

Доггузунчу имамдан һикмәтли сөзләр:

*Инсанын ән бөјүк ејби одур ки, башгаларынын ејбини ахтарыб, чамаатын писликләриндән даныша, анчаг өз ејбләриндән хәбәрсиз гала.

*Е'тибарлы достлар, бир-бирләринә чох дәјәрли хәзинәдирләр.

ФИКИРЛӘШИН ВӘ ЧАВАБ ВЕРИН

1. Имам Чәвад(ә) ушаглыг чағында имамәт мәгамына чатаркән чамаатын дини суалларына нечә чаваб верирди? Чамаат нәјә тәәччүб едирдиләр? Нә дејирдиләр? Нијә?

2. Онлар нәдән хәбәрсиз идиләр ки, белә тәәччүб едирдиләр?

3. Тәгинин мә'насы нәдир? Чәвадын мә'насы нәдир?

4. Нә үчүн Мө'тәсим һәзрәти Чәвад(ә)ы Бағдад шәһәринә чағырды?

5. Һәзрәти Чәвад Систан һөкмдарына нә јазды? Она нечә өјүд верди?

6. Имамын мәктубунун гаршысында һөкмдар нә етди?

7. Имамын мәктубундан нә өјрәндиниз? Бу һекајәдән нә кими ибрәт дәрси алырсыныз?

ИЈИРМИНЧИ ДӘРС

ОНУНЧУ ИМАМ
ҺӘЗРӘТИ ИМАМ ӘЛИЈЈӘН-НӘГИ (Ә)

Онунчу имамымыз, һәзрәти Чәвадын оғлу, һәзрәти имам Әлиҗҗән-Нәги(ә)дыр. О һәзрәт һичрәтин 212-чи илиндә, зилһәччә ајынын он бешиндә Мәдинә шәһәринин әтраф кәндләриндән биринdә дүнјаја кәлди. Һөрмәтли атасы Аллаһын әмри вә Пејғәмбәрин тапшырығы илә оғлу Әлини өз шәһадәтиндән сонра, халгын рәһбәрлији вә имамәтинә тә'јин етди.

Имам Һади ады илә мәшһур олан имам Әли(ә) өз һөрмәтли атасы кими ушаглыгдан Аллаһла мәһкәм әлагәдә иди.

Илк јашларындан имамәт мәгамына чатды вә бу мәгамда халга јол көстәриб, рәһбәрлик етди.

Имам Һади ушаглыгдан бир нүмунәви инсан кими һәр ејб вә нөгсандан пак иди вә көзәл инсанлыг сифәтләри илә сәчијјәләнмишди. Буна көрә дә ону «Нәги», ја'ни пак вә тәмиз, «Һади», ја'ни һидајәт едән вә јол көстәрән

чағырырдылар.

Имам Һади(ə) чох меһрибанлыгла халгы һидајət етмəкдə чалышыб, дүзкүн һəјат тəрзини онлара өјрədирди. Чамаат да ону чох севир вə онун көстəришləриндən, елм вə билијиндən истифадə едирди.

Залым вə ганичən Аббаси хəлифəси Мүтəвəккил, имам Һади(ə)ын халг арасында тутдуғу мөвг'јинə пахыллыг едир вə онун нүфузундан чох горхурду. Буна көрə də ону Мədинədən Самирра шəһəринə чағырыб, бир һərби гəраркаһда нəзарət алтында сахлады.

Имам Һади бу дүнјада 42 ил јашады. Бу мүддətдə о, даимən залым Аббаси хəлифələри илə гаршылашыб, онларын зүлмү илə мүбаризə апарырды. Нəһаjət о һəзрət һичрətин 254-чү илиндə, рəчəб ајынын үчүндə Самирра шəһəриндə шəһид олду. Пак вə мүбарək бədənини һəмин шəһərдə дəфн етдиләр.

КЕЧƏ ЈАРЫСЫ БИР НƏСИһƏТ

Мүтəвəккил залым вə ички ичən бир һөкмдар иди. Дин вə Гур'ан һөкмləринə əməл етмирди. Хилафətини тəһлүкədən горујуб, сахламаг үчүн һəр чинајətə əл атырды. Халгын имам Һади(ə)а бəсləдији һөрмətə көрə чох нараһат иди, Имамын күдрət вə нүфузундан горхурду.

Кечələрин бириндə өз сарајында көзəл бир тахт үстə

әjләшмишди вә өз гонаглары илә ejш-ишрәтә мәшғул иди. Мүғәнниләр маһны охуjур, чалғычылар исә чалырдылар. Гапы-пәнчәрәси гызыл чилчыраглар илә бәзәнмиш сарајын әтрафына силаһлы кешикчиләр гојмушду...

Бирдән сәрхош һалда фикрә далды: " Көрәсән бу гүдрәт вә өзәмәтли јашајышын әлимдән чыхмасы мүмкүндүр?

Бу көзәл һәјаты вә ејш-ишрәти әлимдән ала билән бир шәхс вармы?"

Өз-өзүнә деди: "Шиәләрин имамы Әлиjjибни Муһәммәд бу ишә гадирдир. Бәли! Мәһз о ала биләр, чүнки чамаат ону чох севир". Бу фикирләр ону һәјәчанландырды. Ачыгланыб чығырды: "Әлиjjибни Муһәммәди тез тутуб кәтирин!"

Өз азадлыг вә инсанлыгларыны сатмыш вә онун итаәтиндә дуран бир груп гуллугчу Имамын евинә төкүлүб, көрдүләр ки, имам Һади әлејһиссалам үзү гибләјә сары әjләшиб вә көзәл сәслә Гур'ан охуjур. Ону тутуб сараја кәтирдиләр.

Имам Һади сараја кирди. Чөһрәси нурлу вә мећрибан иди.

Мүтәвәккил ганлы, гәзәбли көзләри илә Имам Һади(ә)а сары бахды. О кәдәрләндиричи фикирләри тәзәдән хатырлады.

Күjа елә о кечә имам Һади(ә)ы өлдүрмәк истәjирди.

Аммa имам Һадини гонагларын гаршысында кичилтсин дејә, әдәбсизлик етди: "Еj Әлиjjибни Муһәммәд, бизим

ejш-ишрәтимизи гызышдыр вә бизим үчүн бир ше'р оху! Истәjирик, бизи өз ше'рләринлә шадландырасан."

Имам Һади(ә) динмәди.

Мүтәвәккил күлүб, jенә деди: "Еj Әлиjjибни Муһәммәд! Бизим ejш-ишрәтимизи гызышдыр вә бизим үчүн бир ше'р оху!"

Имам Һади(ә) Мүтәвәккилин һәjасыз сифәтинә бахмасын дејә, башыны ашағы салыб, динмирди. Һәм сәрхош, һәм дә гәзәбли олан Мүтәвәккил һәjасызлыгла о сөзләри jенә дә тәкрар етди вә нәһаjәт деди: "Бизим үчүн ше'р охумалысан!"

Бу һалда имам Һади әлеjһиссалам, ачыгла о залым сәрхошун үзүнә бахыб, буjурду: "Инди ки охумалыjам, ешит!"

Сонра әрәб дилиндә бир нечә беjт ше'р охуду ки, тәрчүмәси белədир:

"Бу дүнjада чохлары өз раһатчылыглары үчүн истәдиjи jерләрдә сарајлар тикдиләр вә өз чанларынын горхусундан сарајларын әтрафында силаһлы горугчулар гоjдулар ки, бәлкә бунунла күчләрини вә шан-шөһрәтләрини тәһлүкәjә салан өлүмдән чан гуртарсынлар. Амма өлүм онлары өз сарајларынын ичиндә jахалаjыб, ачиз едәрәк чанларыны алды. Инди онларын бәдәни торпаг әсири олуб, чанлары исә көрдүкләри ишләрә көрә бәрзәхдә әзаб чәкир.

О бәдбәхт вә күнаһкар шәхсләрдән белә сорушарлар:

"Сизин гүрурунуз һарда галды ejш-ишрәтиниз нечә

олду? О бәр-бәзәкләриниз һаны ки, инди үзүнүзү торпаг үстүнә гојубсунуз; өзүнүзү әздирән күнләриниз һаны ки, инди алчаг адамларла јолдаш олубсунуз вә алчаглыг торпағы үзүнүзә гонуб. О гәдәр мал-дөвләтиниз вә чәваһиратларыныз һарда галды ки, инди бир парча кәфәндән башга һеч нә јохунузду?!"

Гонагларын һамысы сусдулар. Бу ше'р онларын бәдәнләрини титрәтди. Рәһмсиз вә даш үрәкли Мүтәвәккил дә белә, дәлиләр кими ајаға дуруб, титрәјирди...

Онунчу имамдан һикмәтли сөзләр:

* Өзүнү һәмишә тә'рифләјән адамын дүшмәни чохалар.

* Пахыллыгдан чәкин, чүнки онун тә'сири өзүндә ашкар олар вә пахыллығыны чәкдијин шәхсә тә'сир бурахмаз.

* Өзүнү өјмәк, инсаны өјрәнмәкдән сахлајар.

ФИКИРЛӘШИН ВӘ ЧАВАБ ВЕРИН

1. "Нәги" вә "һади" сөзләринин мә'насы нәдир?

2. Мүтәвәккил нечә һөкмдар иди вә нә үчүн имамы Самирра шәһәринә чағырды?

3. Һансы мәгсәд үчүн Имам Һади(ә)дан истәди ки, ше'р охусун?

4. Имам Һади(ә) ше'рлә она нә деди?

5. Имам Һади(ә)ын бу давранышындан нә кими дәрсләр алмалыјыг?

ИЈИРМИ БИРИНЧИ ДӘРС

ОН БИРИНЧИ ИМАМ ҺӘЗРӘТИ ИМАМ ҺӘСӘН-ӘСКӘРИ (Ә)

Һәзрәти имам Һәсән-Әскәри(ә) һичрәтин 232-чи или, Рәбиүссани ајынын сәккизиндә Мәдинә шәһәриндә дүнјаја кәлди.

Һөрмәтли атасы имам Һади әлејһиссалам Аллһын әмри вә Пејғәмбәрин тапшырығы илә ону халгын имамәтинә тә'јин етди.

Һәзрәти имам Һәсән-Әскәри(ә) атасы кими халгы өз көстәришләри илә тәрбијә едирди. Онлары төвһидә вә Аллаһын әмрләринә итаәт етмәјә дә'вәт едиб, залымлара итаәт етмәкдән вә ширкдән чәкиндирирди.

Залым Аббаси һакимләри имамын тәрбијә үслубунун өз чиркин нијјәтләри илә зидд олдуғуну дујуб, халгын ајылмасындан горхурдулар вә елә буна көрә дә имамла мүбаризәјә чыхдылар.

Имам Һәсән-Әскәри әлејһиссалама мүхтәлиф јолларла әзаб-әзијјәт вердиләр. Һагсевәр чамаатын онунла

көрүшүб, илаһи вә елми билијиндән сәрбәст шәкилдә истифадә етмәсинә мане олдулар. Нәһајәт, Аббаси залымлары имамы, һөрмәтли атасы имам Һади(ә) кими Самирра шәһәринә апарыб, орада һәбс етдиләр. Имама әзаб-әзијјәт версинләр дејә, һәбсханаја бир нечә нанәчиб гаровул да гојдулар. Амма имамын көзәл әхлагы бу кими әхлагсыз вә тәрбијәсиз шәхсләрин дә үрәјини јумшалдыб, онлары мө'мин вә мүбариз инсанлара чевириди.

О бөјүк имам һәрби бир гәраркаһда дустаг едилдијинә көрә, имам Һәсән-Әскәри адланмышдыр. (Әскәр, орду демәкдир).

Һәзрәти имам Һәсән-Әскәри шиәләрин көзләриндән узаг олдуғу мүддәтдә дә онлары унутмурду. Мәктуб васитәсијлә олса да, лазым олан көстәришләри онлара чатдырырды.

Һәзрәти имам Һәсән-Әскәри(ә) өмүр боју халгы Аллаһа вә төвһидә доғру һидајәт етмәкдә чалышыб, онлары залымлара бојун әјмәкдән чәкиндирирди.

Нәһајәт о һәзрәт Аббасиләрин залым һакимләри илә мүбаризә дә оларкән, 28 јашында шәһид олду.

О һөрмәтли имам һичри тарихи илә 260-чы ил рәбиүл-әввәлин сәккизиндә Самирра шәһәриндә шәһид олмушдур. Онун мүбарәк бәдәнини һөрмәтли атасынын мәзары кәнарында дәфн етдиләр. Она вә Аллаһ јолунда шәһадәтә чатан бүтүн инсанлара салам олсун!

ҺӘЗРӘТИ ИМАМ ҺӘСӘН-ӘСКӘРИ(Ә)ДАН БИР МӘКТУБ

Һәзрәти имам Һәсән-Әскәри(ә), Гум шәһәринин алимләриндән олан Әлиҹҹибни Һүсејни Гумми адлы бир шәхсә белә јазмышдыр:

БИСМИЛЛАҺИР-РӘҺМАНИР-РӘҺИМ

... Еј мө'тәбәр алим вә еј јүксәк рүтбәли фәгиһ! Еј Әлиҹҹибни Һүсејни Гумми! Аллаһ јахшы ишләрдә сәнә уғур версин вә сәнин өвладыны лајиг вә хејирхаһ етсин! Тәгва вә пәрһизкарлыгдан әл көтүрмә! Намазы әввәл вахтында гыл вә малынын зәкатыны вер! Чүнки, зәкатыны вермәјән шәхсин намазы гәбул олунмаз. Башгаларынын сәһвләринә, писликләринә көз јум! Әсәбиләшәндә һирсини уд! Гоһумларына јахшы мүнасибәт бәслә вә

Әлиҹҹибни Һүсејни Гумми мәктубу охујур.

онлара јахшылыг ет! Дин гардашларына чан јандыр! Һәмишә халгын еһтијачларыны өдәмәјә чалыш, надан вә нашүкүр бәндәләрин гаршысында исә дөзүмлү ол!

Дин еһкамы вә Гур'ан гануннларыны анламагда диггәтли ол! Ишләрдә узагкөрән ол! Халгы јахшы ишләрә әмр ет, пис ишләрдән чәкиндир. Өзүнү исә күнаһа вә пис ишләрә алудә етмә!

Дин еһкамына әмәл етдикдә сәбирли олун! Камил гәләбәјә чатмаг үмиди илә чалышын.

Бизим шиәләр дүнјанын үмуми вәзијјәтиндән наразыдырлар вә камил гәләбә чалмаг јолунда чалышырлар, тәки Пејғәмбәр тәрәфиндән вүчуду вә зүһуру мүждә верилмиш мәним оғлум Мәһди(ә) зүһур едиб, ләјагәтли инсанларын вә пак шиәләрин јардымы илә дүнјаны әдаләтлә долдурсун. Акаһ ол ки, нәһајәт ләјагәтли вә пәрһизкар инсанлар гәләбә чалачаглар."

Сәнә вә бүтүн шиәләрә салам олсун.

Һәсән ибни-Әли

Он биринчи имамдан һикмәтли сөзләр:

*** Чаһил шәхс өнчә данышар, сонра сөзүнүн јахшы вә јахуд пис олдуғу һагда фикирләшәр. Лакин алим шәхс, өнчә өз сөзү һагда фикирләшәр, сонра ону дилинә кәтирәр.**

*** Сәнин ән јахшы достун о кәсдир ки, сәһвләрини унуда, јахшылыгларыны исә јаддан чыхартмаја.**

ФИКИРЛӘШИН ВӘ ЧАВАБ ВЕРИН

1. Нијә залым Аббаси һакимләри имам һәсән–Әскәри(ә)ын тәрбијә үслубу илә зидд идиләр?

2. Аббаси һакимләри имам һәсән–Әскәри(ә) илә нечә мүбаризә етдиләр?

3. "Әскәр" нә демәкдир? Нә үчүн он биринчи имама Әскәри дејирләр?

4. Имам һәсән–Әскәри(ә)ын, әлиҹҹибни һүсејни Гуммиҹә јаздығы тапшырыглардан дөрдүнү сајын.

5. Имам һәсән–Әскәри(ә)дан бир һикмәтли сөз дејин.

ОН ИКИНЧИ ИМАМ ҺӘЗРӘТИ ҺӨҶҶӘТИБНИЛ-ҺӘСӘН ИМАМ ЗАМАН ӘЛЕЈҺИССӘЛАМ

Он икинчи имам һиҷри тарихи илә 255-чи ил Шә'бан ајынын 15-дә Самирра шәһәриндә анадан олду. Анасынын ады Нәрчис (Нәркиз), атасы исә һәзрәти имам Һәсән Әскәри(ә) иди. Атасы ону һәзрәти Пејғәмбәрин мүгәддәс ады илә, јә'ни Муһәммәд адландырды. О һәзрәт "Мәһди", "Гаим", "Һәзрәти Һөҷҷәт" вә "имам Заман" ләгәбләри илә мәшһурдур.

Һөрмәтли пејғәмбәримиз һәзрәти Муһәммәд (с) он икинчи имамын һаггында белә бујурмушдур:

"Имам Һүсејн(ә)ын нәслиндән олан доггузунчу ушаг мәнимлә адашдыр. Ләгәби Мәһдидир. Онун кәләчәјини мүсәлманлара мүждә верирәм."

Имамларын да һамысы һәзрәти **Мәһди**нин кәләчәјини

өнчәдән хәбәр вермиш вә демишләр: "Имам Һәсән-Әскәринин оғлу, һәзрәти Мәһдинин зүһур едиб, гәләбә чалачағыны сизә мүждә веририк. Һәзрәти Мәһди(ә.ч) узун бир мүддәт гејбдә олачаг вә нәһајәт Аллаһын әмрилә заһир олуб, дүнјаны әдаләтлә долдурачагдыр."

Он икинчи имам анадан олан күндән залымларын көзүндән узагда сахланылырды вә Пејғәмбәрин тапшырығына көрә кизли јашајырды. Јалныз бә'зи мө'тәбәр достларынын гаршысында заһир олуб, онларла данышырды.

Һәзрәти имам Һәсән-Әскәри(ә) Аллаһын әмри вә Пејғәмбәрин төвсијәсилә, оғлу һәзрәти Мәһди(ә)ы имамлыға тә'јин етди.

Имам Заман(ә) атасындан сонра имамәтә чатды. Аллаһла мөһкәм әлагәдә олан имам заман(ә) дәрин билијә малик олдуғу үчүн ушаглығындан имамлыг мәс'улиjjәтини јеринә јетириб, өз көстәришләри илә халгы һидајәт едирди. Бөјүк Аллаһ Өз сонсуз гүдрәти илә она узун бир өмүр бәхш етмиш вә она гејбдә јашыјыб вә пак үрәкләри Аллаһа доғру һидајәт етмәји әмр етмишдир.

Һал-һазырда имам Заман(ә) көзләрдән гаибдир. Амма халг ичиндә елә кәл-кет едир ки, һеч кәс ону танымыр.

Халга јардым едир, мә'нәви јығынчагларда иштирак едир вә белəликлə һəм өз илаһи мəс'улијјətləрини јеринə јетирир, һəм дə халг о һəзрətин һүзурундан фајдаланыр. Инсанлар булудун архасында олан күнəшдən истифадə етдикləри кими, гејбət заманы һəзрəти имам Заман(ə)ын мүгəддəс вүчудундан истифадə едирлəр.

ИМАМ ЗАМАНЫН ГАИБ ВƏ ЗАһИР ОЛМАСЫ

Имам Заманын гејбдə олмасы, дүнјанын үмуми вəзијјətиндə, һаггын һаким олмасына зəмин јаранана гədəр давам едəчəкдир.

О дөврдə Аллаһын əмрилə имам Заман зүһур едəчək вə дүнјада мөвчуд олан бүтүн зүлмləри арадан апарыб, төвһид, ədaлəт əсасында һəгиги сүлһү дүнјаја һаким едəчək.

Биз шиələр о һəзрətин зүһур едəчəји күнү чох сəбирсизликлə көзləјирик вə һəм өзүмүзү, һəм дə чəмијјətимизи ислаһ етмəклə о һəзрətин зүһур едиб, өз бөјүк вə илаһи мəс'улијјətини јеринə јетирмəјинə зəмин јарадырыг.

ГЕЈБƏТ ДӨВРҮНДƏ ХАЛГЫН РƏһБƏРЛИЈИ

Он икинчи имам гејбдə олан дөврдə һəрчəнд ки, халгын о һəзрətлə јахын əлагələри јохдур, анчаг онлар рəһбəрсиз дə галмырлар. Чүнки мə'сум имамларын көстəришləринə

əsasən qejbət dövrүndə xalqın rəhbərliji mötəbər və mүtəxəssis alimlərin vasitəsijlə seçilən, pərhizkar, akah, mүdir, uzaqkörən və adil mүçtehidin öhdəsinə qojulmushdur.

Qejbət dövrүndə mүsəlmanlarын rəhbərlijini öhdəsinə alan shəxsə "vəlliji-fəqih" dejilir.

Hal-hazırda mүtəxəssis alimlərin seçkisi ilə Ajətullah Xamenei həzrətləri vilajəti-fəqih vəzifəsini öz öhdəsinə alıb və mүsəlmanlara rəhbərlik edir.

FIKIRLƏSHIN VƏ CAVAB VERIN

1. Peјғəmbər on ikinçi imamын haqqында nə bujurmushdur?

2. Bashqa imamlar onun haqqында nə bujurmushlar?

3. Hal–hazırda xalq imam Zaman(ə)ын vүcudundan neçə istifadə edir?

4. Imam Zaman(ə)ын qejbdə olmasы nə müddətədək davam edəçəkdir?

5. Imam Zaman(ə) Allahын əmrilə zүhur etdikdən sonra nə edəçəkdir?

6. Biz shiələr imam Zaman(ə)ын zүhuruna neçə səmin jaradырыq?

7. "Vəlliji–fəqih" kimdir? O, neçə seçilir?

АЛТЫНЧЫ ҺИССӘ

ИСЛАМ ЕҺКАМЫ ИЛӘ ТАНЫШЛЫГ

ИЈИРМИ ҮЧҮНЧҮ ДӘРС

ТӘһАРӘТ, ДӘСТӘМАЗ ВӘ НАМАЗ

Намаз гыларкән бәдән вә палтарымыз пак олмалыдыр, һәмчинин намаз гылмаздан әввәл, дәстәмаз алыб, тәһарәтли олмалыјыг.

Дәстәмаз, намаз вә тәһарәтлә әлагәдар бир нечә мәсәлә:

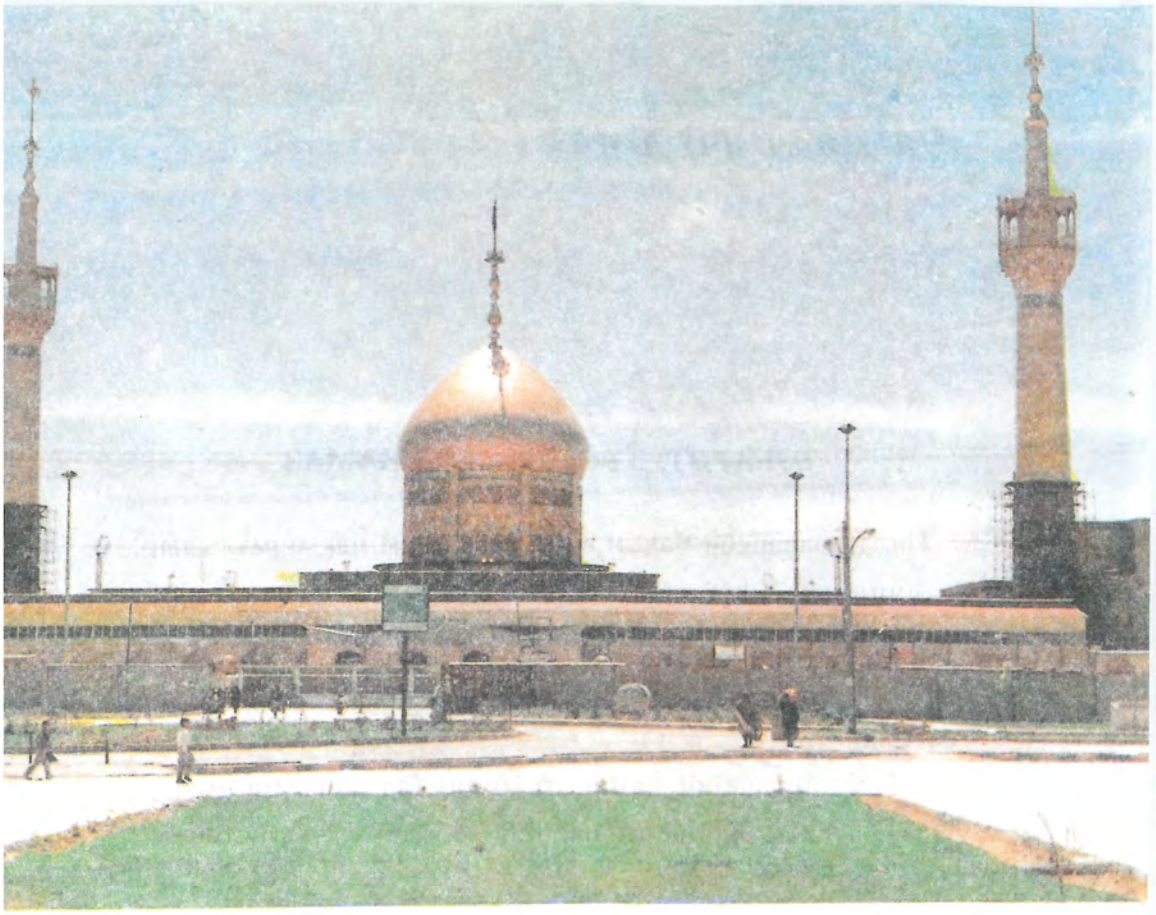
* Пак бир шеjин нәчис олуб-олмадығыны билмәсәк, пакдыр. Нәчис бир шеjин пак олуб-олмадығыны билмәсәк, нәчисдир.

* Сәһиһ дәстәмаз алмағын бә'зи мүһүм шәртләри:

1. Дәстәмаз суjу пак олмалыдыр.
2. Дәстәмаз суjу халис (мүтләг) олмалы вә күлаб кими (мүзаф) олмамалыдыр.
3. Дәстәмаз үзвләри jуjулуб, мәсһ едиләркән пак олмалыдыр.

4 вә 5. Дәстәмазын ишләри ардычыл вә тәртиблә jеринә jетирилмәлидир (мүвалат вә тәртиб).

6. Дәстәмаз үзвләриндә суjун jетишмәмәсинә сәбәб олан бир шеj олмамалыдыр.
7. Дәстәмаз алан шәхсә, суjун һеч бир зәрәри олмамалыдыр.

Имам Хомејни (рə) һəзрəтлəринин мүгəддəс һəрəми

Күндəлик намазларын һəр бирисини кечə-күндүзүн мүəјјəн бир вахтында гылмалыјыг. Тə'јин олунмуш вахтында гылынан намаза «əда намазы» вə өз вахтында гылынмајан намаза «гəза намазы» дејəрлəр. Мəсəлəн, əкəр сүбһ намазы гылмаг үчүн күнəш чыхмамыш јухудан ајылмасаг, намазымыз гəза олар вə күнəш чыхдыгдан сонра гылдығымыз сүбһ намазына гəза дејилир. Намазларымызы, гəза олмасын дејə, өз вахтларында гылмалыјыг. Намазлары тə'јин олунмуш вахтларда гылмаг

вачибдир. Билә-билә намазы өз вахтында гылмамаг күнаһ сајылыр. Әкәр бириси намазыны унутса, јахуд мүәјјән бир үзрү олдуғуна көрә намазы гәза олса, мүтләг онун гәзасыны јеринә јетирмәлидир.

Гылдығымыз һәр һансы намаз һәмд, сурә, рүку, сәчдә, тәшәһһүд вә салам кими мүхтәлиф һиссәләрдән ибарәтдир. Намаз гыларкән бу һиссәләрин бә'зисини јеринә јетирмәк лазым вә зәруридир. Онлара намазын вачибләри дејәрләр. Мәсәлән, һәмд-сурә охумаг (гираәт), рүку вә ики сәчдәни јеринә јетирмәк вә с. Намазын бә'зи башга һиссәләрини исә јеринә јетирмәк вачиб дејилдир. Мәсәлән, сәчдә илә рүкуда салават демәк, гунут вә с. Бу һиссәләрә «намазын мүстәһәбләри» дејилир.

* Намазын вачибләрини билә-билә азалдыб-чохалтсаг, намазымыз батил олар.

* Биз истәдијимиз һәр һансы күндәлик намазы имам чамаата игтида едәрәк, чамаатла да гыла биләрик.

* Чамаат намазында имам чамаат һәмд-сурә охујаркән сүкут едиб, гулаг асмалыјыг, лакин башга зикрләри биз дә онунла бирликдә демәлијик.

* Чүмә намазы мүтләг чамаатла гылынмалыдыр вә намаз гыланлар намаздан өнчә охунан ики хүтбәјә гулаг асмаг үчүн мүсәллаја, (чүмә намазы гылынан мәкана) јығышмалыдырлар. Амма әкәр кечикиб анчаг намаза јетишсәләр, намазлары сәһиһдир.

ФИКИРЛӘШИН ВӘ ЧАВА́Б ВЕРИН

1. Пак бир шеjин нәчис олуб-олмадығыны билмәсәк, ону пак һесаб едә биләрик, ja jox?

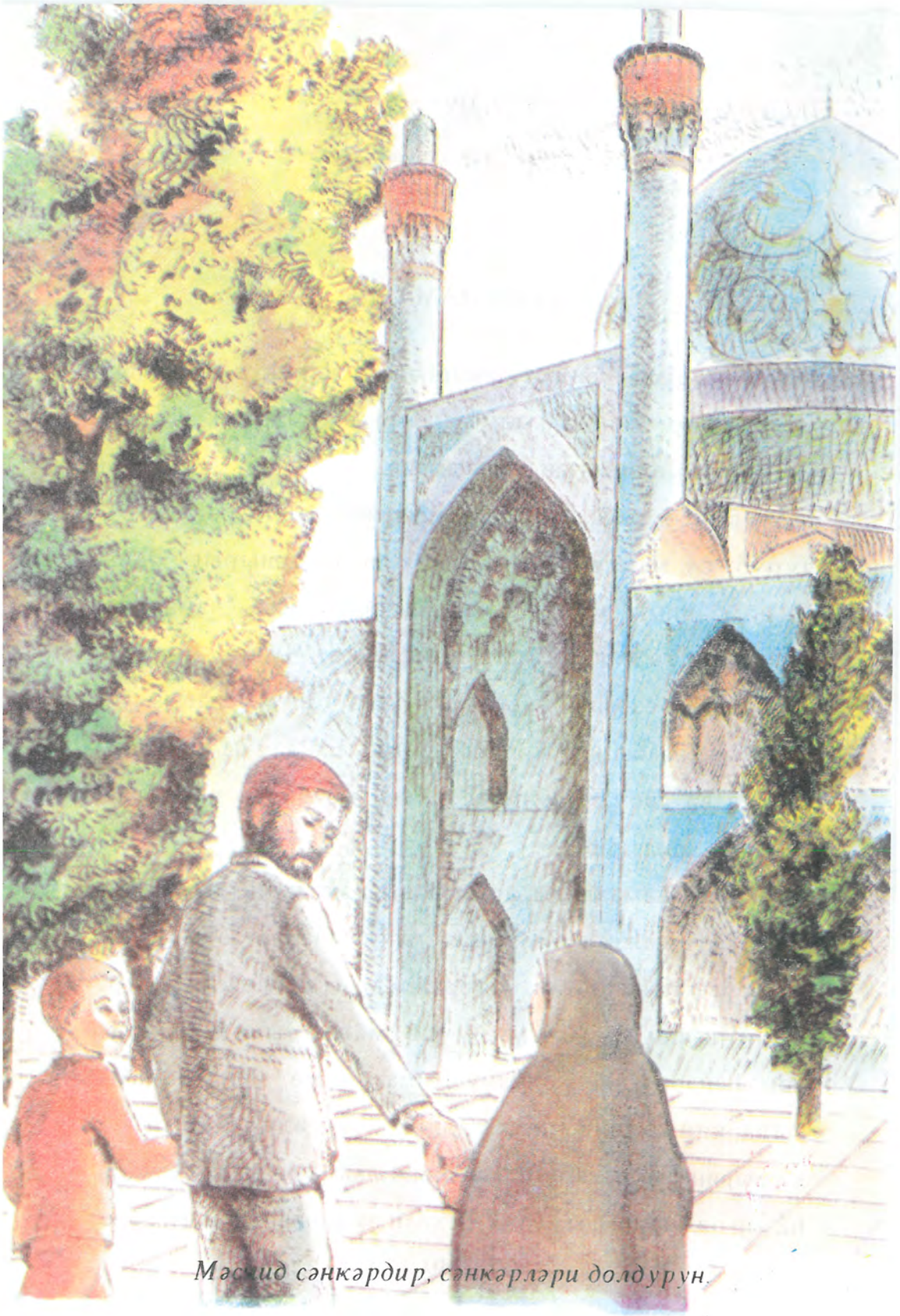
2. Сәһиһ дәстәмазын шәртләриндән бешини бәjан един.

3. «Әда» намазы илә «гәза» намазынын нә кими фәрглəри вардыр? Бир мисал деjин.

4. Намазда вачиб вә мүстәһәб нә демәкдир? Һәрəси үчүн, нүмунә олараг бир мисал бәjан един.

5. Намазын вачиб һиссәләрини билә–билә азалдыб–чохалда биләрикми? Бу ишi көрдүjүмүз тәгдирдә намазымыз сәһиһ олармы?

6. Чамаат намазы гылдығымыз заман, имам чамаат һәмд–сурә охуjанда биз нә етмәлиjик?

Məscid sənkərdir, sənkərləri doldurun.

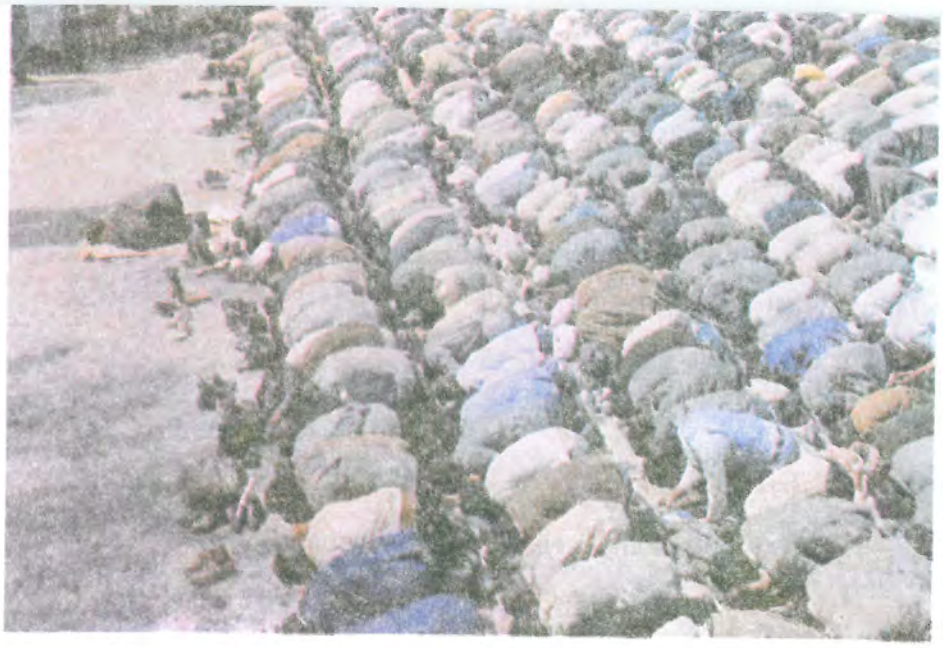
ИЈИРМИ ДӨРДҮНЧҮ ДӘРС

ЧҮМӘ НАМАЗЫ

Намаз, иманын ән үстүн мәрһәләси вә руһун ән јүксәк зирвәсидир. Намаз гылмајан шәхс, иман вә јүксәк инсанијјәт мәгамындан бәһрәсиздир.

Намаз гыларкән, иман вә төвһид еви олан Кә'бәјә доғру дуруб, өз меһрибан халигимизлә данышырыг. Әзиз Пејғәмбәримиз мәсчидә кедиб, намазымызы чамаатла гылмағы тә'кидлә тапшырмышдыр. Чүнки чамаат намазынын савабы фүрада (өзүмүз тәк гылдығымыз) намазын савабы илә мүгајисәдә, дәнизлә дамчы кимидир. Камил вә гәбул олунмуш намаз, мәсчиддә чамаатла гылынан намаздыр.

Чамаат намазлары арасында чүмә намазы,хүсуси әһәмијјәтә маликдир. Бу намаз, мүтләг чамаатла вә өзүнә мәхсус тәнтәнәли мәрасимлә гылынмалыдыр. Вәлијји-фәгиһ (бүтүн мүсәлманларын рәһбәри) тәрәфиндән тә'јин олунмуш имам чүмә, чүмә намазы гыларкән, әлинә силаһ алараг, мүсәлманларын өз динләрини вә ислами өлкәләрини даима мүдафиә етмәјә һазыр олдугларыны бүтүн дахили вә харичи дүшмәнләрә

е'лан етмәлидир. Имам чүмә намазы башламаздан әввәл ики хүтбә охуjараг ислам өлкәсинин үмуми вәзиjjәтини ачыглаjыб, ичтимаи чәтинликләр үчүн фаjдалы чыхыш jоллары көстәрир. Намаз гыланлары пәрһизкарлыға, дүзлүjә вә әмәкдашлыға дә'вәт едир. Мүсәлманлар намазын сыраларында гардашлыг вә бирлиjи мәшг едир вә дүшмәнләрин гаршысында өз бирликләрини нүмаjиш етдирирләр.

Намазын хүтбәләри башланаркән намазда иштирак едәнләрин һамысы сакит олуб, диггәтлә хүтбәләри динләмәлидирләр.

Ислам Ингилабынын бөjүк рәһбәри Аjәтуллаһ Хомеjни (рә) буjурмушдур: "Чүмә намазынын мәрасими олдугча

тәнтәнәли кечирилмәлидир."

Бунунла да, нә јахшы олар ки, чүмә намазыны даһа тәнтәнәли шәкилдә јеринә јетирмәк үчүн, чүмә күнү көрәчәјимиз ишләри низама салараг, вахтлы-вахтында о әзәмәтли мәрасимдә иштирак едәк.

ФИКИРЛӘШИН ВӘ ЧАВАБ ВЕРИН

1. Имам чүмә кимин тәрәфиндән тә'јин олунур?

2. Имам чүмә, чүмә намазынын хүтбәләриндә нә кими мәсәләләрә шәрә едир?

3. Чүмә намазынын мүнтәзәм сыралары нәји көстәрир?

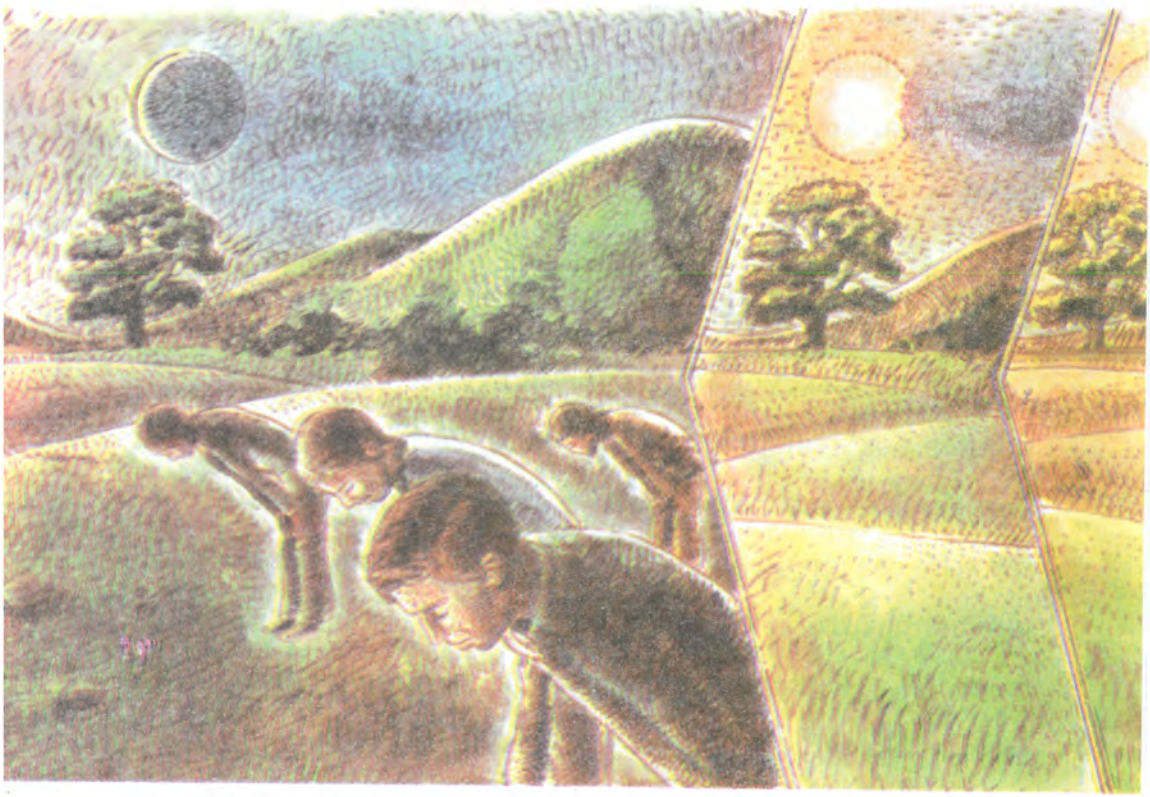
5. Имам чүмә хүтбә охујан заман чамаат нә етмәлидир?

6. Ислам ингилабынын бөјүк рәһбәри чүмә намазы һаггында нә бујурмушдур?

ИЈИРМИ БЕШИНЧИ ДӘРС

АЈАТ НАМАЗЫ

Ај вә Күнәш тутуланда һәр бир һәгиги мүсәлман гијамәт күнүнү јадына салар. О күндә дүнја алт-үст олар, Күнәш вә Ајын үзү гаралар вә өлүләр чәзаланмаг, јахуд мүкафат алмаг үчүн дириләрләр.

Күнәш вә Ај тутуланда, јахуд зәлзәлә оланда гәлби пак олан мүсәлманлар Аллаһын гүдрәтини бүтүн варлыглары илә дујуб, јарадылыш аләминдә олан низам-интизамы ашкарчасына мүшаһидә едирләр.

Бу заман онларын гәлби Аллаһын әзәмәти вә гүдрәти мүгабилиндә титрәјир вә о еһтијачы олмајан Аллаһа һәмишә мөһтач олдугларыны дујурлар. Онун әмрилә ајат намазыны гылмаға тәләсиб, мећрибан Аллаһа јалварыб-јахармагла өз гәрарсыз үрәкләринә тәскинлик верирләр. Чүнки Аллаһын зикри пәришан, солғун вә гаралмыш үрәкләрә тәскинлик вериб, ишыг сачар. Беләликлә онларын гәлби сакитләшәр вә чәтинликләрлә мүбаризә апармаг үчүн даһа артыг фикирләшәрәк, һәјатда тутдуглары дүз јолларында там сәрбәст һәрәкәт едәрләр.

(Күнәш вә Ај тутуланда вә ја зәлзәлә оланда ајат намазы гылмаг һәр бир мүсәлмана вачибдир.)

АЈАТ НАМАЗЫНЫ НЕЧӘ ГЫЛАГ?

Ајат намазы сүбһ намазы кими ики рәкәтдир. Бу фәрглә ки, һәр рәк'әтиндә беш рүкусу вар вә һәр рүкудан габаг бир һәмд вә бир сурә охујуруг вә бешинчи рүкудан сонра галхыб, сәчдәјә кедир, ики сәчдә едиб, јенә ајаға дуруруг, икинчи рәкәти дә биринчи рәкәт кими гылырыг тәкчә бу фәрглә ки, бешинчи рүкудан габаг гунут тутуруг. Сонра ики сәчдә едиб, тәшәһһүд-саламла намазы битиририк.

Ајат намазыны башга шәкилдә дә гылмаг олар. Ону вә

шәриәтә аид дикәр мәсәләләри дә "Изаһлы шәриәт һөкмләри" китабындан охујун.

ФИКИРЛӘШИН ВӘ ЧАВАБ ВЕРИН

1. Бир мүсәлман Күнәш вә Ај тутуланда һансы күнү јада салар?

2. Ајат намазыны нечә гыларыг?

3. Ајат намазыны гылмағын фајдалары нәдир?

4. Ајат намазы һансы вахтлар вачиб олар?

ОРУЧ, БӨЈҮК БИР ИБАДӘТ

Оруч тутмаг бөјүк ибадәтләрдән биридир. Аллаһ оруч тутанлары севир вә онлара ән јахшы мүкафатлар верәчәкдир. Һәр бир мүсәлман шәхс оручлуг ајыны оруч тутмалыдыр, ја'ни бир ај мүддәтиндә дан јери ағарандан күн батана гәдәр јемәк-ичмәкдән (һабелә бүтүн оручу батил едәнләрдән) чәкинмәлидир.

Оруч тутанда "Аллаһын әмринә итаәт етмәк үчүн оруч тутурам" дејәрәк нијјәт етмәлијик.

Аллаһ оручу вачиб едибдир ки, мүсәлманлар Аллаһы даһа артыг хатырлајыб өзләрини оруч тутмагла сынајалар, ахирәт аләмини даһа артыг јада салыб, хејир ишләр көрәрәк өз кәләчәкләринә салеһ әмәлләр топлајалар. Нәфсләринин истәкләринә табе олмајыб, ачлыг вә сусузлуг чәкәрәк јохсуллар вә ачларын фикринә дүшүб, онлара јардым едәләр. Бир ај јејиб-ичмәкдән чәкинәрәк ил боју руһ вә бәдәнләринин сағламлығыны тә'мин едәләр вә с...

Һәзрәти имам Чә'фәр-Садиг(ә) буjурмушдур: «Jалныз jемәк-ичмәкдән чәкинән шәхс оруч тутан сајылмаз, (jә'ни оруч олмаға тәкчә бунлар кифајәт етмәз.) оруч тутанда инсанын бүтүн бәдән үзвләри, еләчә дә гулаг, көз, дил, әл, ајаг вә саирә үзвләр һамысы бирликдә оруч олмалыдыр.» (Jә'ни оручун гәбул олунмасы үчүн, о үзвләрдә күнаһ етмәмәклә оруч тутмалыдырлар.)

Оруч олан күнләрдә даһа артыг хошәхлаг олмалысыныз, дилинизи фајдасыз сөзләрдән сахламалы вә јалан данышмамалысыныз, һеч кимә лағ етмәмәлисиниз, пахыллыг едиб, бир-биринизлә савашмамалы, пис сөзләр вә ја өзкәләрин ејбләриндән данышмамалысыныз. Башга күнләрә нисбәтән өз ишчиләринизлә даһа артыг меһрибан олуб, онларын ишләрини азалтмалысыныз вә с.

* Һәдди-бүлуға чатмыш оғлан вә гызлара оруч тутмаг зәрәрли олмаса, Рамазан ајында онлара оруч тутмаг вачибдир.

* Ушаглар исә аилә үзвләри илә бирликдә обашданлыг јеjиб, күнорта, јахуд имканлары олан вахта гәдәр оруч тута биләрләр. Беләликлә, онлар да оруч тутанлар кими сваб газанарлар.

Ифтар заманы оруч тутанлары гонаг чағырмаг оручлуг ајынын ән көзәл ишләриндә биридир. Пејғәмбәр(с) буjурмушдур:

«Һәр ким оруч тутан бир шәхсә ифтар версә, онун күнаһлары бағышланар вә Аллаһ она рәһмәт едәр.»

Сəһабəләрдəн бə'зиләри сорушду: "Ia Пеjғəмбəр, бу иши көрəмəjə бизим һамымызын имканы jохдур." Пеjғəмбəр(с) буjурду: "Мүмкүн дејилсə, бир хурма jахуд бир каса су илə оруч тутана һөрмət един."

ФИКИРЛƏШИН ВƏ ЧАВАБ ВЕРИН

1. Оруч тутмаг үчүн нијjət етмəлијик? Нечə нијjət етмək олар?

2. Аллаһ оручу һансы сəбəбләрə көрə вачиб едиб? Бир нечəсини сајын.

3. Оруч тутмаг кимләрə вачибдир?

4. Ушаглар Рамазан ајында нечə сəваб газана биләрләр?

5. Пеjғəмбəр(с) оруч тутан шəхсə ифтар вермək һаггында нə буjурмушдур?